

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer, t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő-s kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny felvetetik 's pontosan és jutányosan közöltetik.

Folyó 2dik felévi (julus-decemberi) teljes számú példányokkal szolgálhat még a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Névmagyarítás 's előléptetés; k. k. leirat az erd. országgyűlés megnyitása tárgyában; nézetek a Tiszaszabályozásról; Békésmegye köz- és tisztújító gyűlése; horvátországi dolgok; erdélyi ügyek; bírói önkény Somogyban; budai tragikomedija; az iparműkiállításra; budapesti napló)

Spanyolország. (Szerződés az új granadai republica és spanyol kormány között.)

Anglia. (A londoni polgármester szokatlan lakomája; a nottinghemi választás; a július 13ki alsóházi ülés 's az ugyanez napi dublini repealgylés; elegy.)

Franciaország. (Különös per a párisi eskütszék előtt; Párisba érkezett tudósítások Portugália helyzetét festőleg; Timon (Cormenin) röpirata a választásnál vesztegetésekről; elegy.)

Olaszország. (Fridrik Henrik Károly porosz kir. hg elhunyt; közelebbi adatok a mostani pápa családjáról.)

Elegyhír.
Értesítő.

Magyar- és Erdélyország.

Őcs. 's ap. kir. fels. Chronék Györgynek, 's Pál, György és Mihály fiainak 's József 's Lajos unokáinak vezetéknévüket Tor mayra változtathatni kegy. megengedni méltóztatott.

A kisgyőri kamrai alerdősi állomás, mellyel 100 p.ft évi készpénzfizetés, szabad szállás, ezenfelül 6¹/₂ pozs. mérő buza, 13¹/₂ pozs. mérő roz 's 8 öl tűzifa van öszszekapcsolva, ürességbe jött.

Kegey. kir. leirat az országgyűlés megnyitására tárgyában. Ferdinand 'sat. Dicsőült elődeinktől hagyományképen öröklött azon őszinte törekvésünket, mihez képest igen kedvelt Erdély nagyfejedelemségünk 's hozzácsatolt részeinek törvényit 's jogait épen fentartatni akarjuk, valamint közjólétének mindennemű alkalmassal, törvényszerű eszközök általi öregbítése 's szilárdításabeli atyai hajlamunkat újabb adattal is tanúsítandók, Erdély nagyfejedelemségünk 's csatolt részeibeli három nemzethek, 1846d. september 9ik napjára, szabad kir. Kozlovár városban szokott módon tartandó országgyűlés kiűzését határoztuk 's arra őszintén kedvelt hívünket, tek. nagyságos báró Puchner Antalt, való bel. tit. tanácsosunkat, a' Theresia jeles kat. rend lovagját, Leopold jeles rendének, továbbá orosz szent György 's sz. Ladomér 4dik osztályu, valamint sz. György nagy keresztje lovagját, a' szicíliai király sz. György vitéz rendjele tulajdonosát, altábornagyunkat, harmadik számú gyalog ezredünk tulajdonos tábornokát 's Erdély nagyfejedelemségünkben főhadi kormányzóunkat, nevezük ki személyünket képviselő teljes hatalmu biztosunkul. Nektek azért kegy. parancsoljuk, hogy az irt országgyűlésre kegy. kinevezett teljes hatalmu kir. biztosunkkal előleges egyetértés következtében, említett Nagyfejedelemségünk 's csatolt részeinek mind három nemzetebeli Karait 's Rendeit, kiknek a' törvények rendelete szerint országgyűléseken jelen kell lenniök, az általunk országgyűléstartás végett kijelelt helyre 's határidőre, kir. nevéünkben 's szokott módon híjátok öszsze 's egyszersmind tegyétek közzé, hogy azon országgyűlésen minden, bármely tanácskozási tárgy előtt legelsőnek akarjuk, hogy az ürességben levő udvari korlátnok állomásra a' törvényeknél fogva illető választási joghoz képest, az 1791: 20d. t.ez. értelmében, kijelelés történnék 's kegy. kinevezés végett késedelem nélkül előnkbe terjeszszék fel; másodikkak: hogy a' most ürességben levő kincstárnoki, tart. főszámvevőségi elnöki, két korm. tanácsnoki valamint itélőmesteri hivatalokra, hasonló módon kijelelés történnék 's kir. kegy. kinevezésünk végett terjeszszék fel; harmadikkak: hogy az 184¹/₂beli t.cikk által rendelt rendszeres bizottság munkálatából az urbéri munkálatot, melly az idézett törvény rendelete szerint a' többi előtt 's minden más munkálatnál különváltan levén kidolgozva, előleg tárgyalandó, legelőbb vizsgálják át 's terjeszszék mihamarább legfelsőbb jóváhagyásunk alá; egyszersmind a' többi munkálatot a' mennyiben már bevégeztetvük, rájuk vonatkozó kegy. határozatunkkal kapcsolatban tárgyalják; negyediknek: hogy a' közelebbi mult országgyűlésen alkotott 's kir. megerősítésünkkel érvényesített törv. cikkeket, legfelsőbb szentesítésünk végett terjeszszék fel 's egyszersmind azon országgyűlésről kelt más feliratokra adott kegy. választakat vegyék tanácskozással; végre ötödikkak: hogy mivel tapasztalás bizonyítja, hogy az Approbata Const. III. d. része 8d. címének azon rendelkezése, miszerint a' benne leírt eljárásnak, olly foglalt ellen, ki az általa elfoglalt javakban törvényes 's közvetlen örököségi joggal bír, nincs helye, ellenkező magyarázatokra szolgáló anyagul: az érintett törvény e' részben akép világosították fel, hogy legfelsőbb jó-

vághagyásunk hozzájárultával olly módosulást nyerjen, mihez képest a' tettleges fellépés utja bezárván, mind a' birukban levő tulajdonosok igazságos követelése, mind pedig a' törvényes 's kétségtelen örökösök jogai iránt kellőleg gondoskodva legyen. — Nektek azért, kir. kormányzékünk, teendőtök lesz: nevezett teljeshatalmu kir. biztosunknak mindenekben, miket kir. nevéünkben előterjesztend 's nyilvánítand, teljes hitelt adni, kegy. parancsok teljesítésében segélyre lenni 's gondoskodni, hogy az 1791: 11d. t.ez. rendelete szerint a' tárgyakat illedelemmel, mérséklettel 's jó renddel lássák el 's egyedül közfőra irányzott kegy. nézetünknek elég tétessék 'sat. Kelt birodalmi fővárosunkban Bécsben Ausztriában július 9ik napján 1846. Ferdinand s. k. Báró Jósika Sámuel s. k. B. Apollázár s. k.

Nézetek a Tiszaszabályozásról. Előttünk áll honunk nagy részét közvetlen, közvetve pedig az egész hazát érdeklő terhes vállalat, a' Tiszaszabályozás; itt a' debreczeni nagygyűlés, mellyben minden, kit ez ügy érdekel, kívánna tudni azon módokat, ismérni azon eszközöket, mellyek által e' nagy célhozjutás szándékoltatik.

A' Tiszaszabályozásnál főfeladat: a' partokon átcsapongó vizeknek a' folyó medrére korlátozása. Ezen feladat a' szabályozást tervező — 's ez ügy nagy hátramaradására hirtelen elhalt — Vásárhelyi Pál által egyszerűen a' folyó tekervényes medrének átvágásokkal egyenes vonalra vételevel, 's a' folyó alacsony partjain a' mederből kicsapongó fölösleges vizeknek a' partokon építendő töltések közt felfogásával oldatott meg.

A' tervező kimulta után kevés idővel Lamm Jakab kincstári mérnök ur azon elvet állítá fel: hogy a' Tiszába ömlő nagy víztömeget a' folyó partjain építendő töltésekkel a' Tisza medrére korlátozni nem lehet, 's a' „divide et vinces“ hadi elvnel fogva tanácsosnak véli, a' Tiszába ömlő némely folyókat, mint Szamost 's Krasznát, sőt később magának a' Tiszának is egy részét az Ér, Berettyó 's Körös folyók medréin Csongrádnál vezetni a' Tiszába. 's pedig ezen meggyőződését onnan meríti: mert hol ezelőtt pár száz évvel a' föld a' Tisza mellett szántatott 's vetés alá használtatott — mit a' bogárhátra szántott habos földhát mai napig is eléggé tanúsít — ott már most ezen földeket évenként rendszeren 3—4 láb magos árvíz borítván el, senkinek sem juthatna józanul észbe ezen földeket vetésre használni; honnan ismét azt következteti, hogy azon idő óta ezen mostani árvizek idegen vizeknek — a' Szamosnak 's Krasznának — ide ömlésével okoztathattak; azért ezen fölösleges vizeket, hogy a' Tisza felső részének szabályozása sikerüljön, e' felső résztől elzárni 's a' ten említett vonalon javasolja vezetni az alsó Tiszába.

Ezen javaslat most, midőn a' szabályozás költségét viselő tiszamelléki földbirtokosok, a' már megállapítottak vélt terv szerint, a' szabályozási munkák létesítésére társulatokba alakulnak 's midőn a' teherviselési kules kidolgozásához kell fogni 's ezután kevés nap teltevel talán már a' szabályozási munkák is elkezdetnek, annál figyelemre méltóbb, mert az szakbeli 's a' felső Tisza 's abba ömlő folyók árvizeit figyelemmel vizsgáló férfiak, sok év folytán a' Tisza legrakonzátlanabb felső táján gyűjtött tapasztalásin alapszik. 's mivel a' Tisza árvizainak a' tervezett szabályozási munkák által megzabolázatlása épen azon részen, t. i. Tokajon felül a' Bodrogek mentiben, állítatik a' tervezett munkák létesítése után is kétséges eredményűnek; hol századok óta e' helyre telepedett számos helység közteher alatt levő földjei, sőt lakhelyei is a' Tisza 's az ebbe ömlő folyók árvizai által majd minden évben kisebb-nagyobb mértékben elborítottak; 's olly tájon, hol a' szabályozás jó sikerét az e' tájat lakó sok ezer honfi — 's embertársunknak — kik e' pusztító elem által magok 's barmaik táplálására szükséges eledeltől megfosztva 's gyakran zordon időben is lakhelyeikből kiáztatva, végső inséggel küzdenek — sorsaigényli 's ezért már csupán az érdeklettek megnyugtatlása végett is fontosabb, sem hogy figyelem nélkül mellőzethetnek.

Nekem a' kérdésben forgó felsőbb tiszai vidékről hely színén szerzett tájméretem nincs, azért részletességbe nem bocsátkozhatom; de ezt szükségesnek sem tartom, mert a' fenebbi javaslat általánosságban levén téve, én is csak a' mellett maradok.

Mielőtt valamely beteg orvoslásához fognánk, a' betegség okát kell kipuhatólnunk, nehogy a' baj elhárítása vagy nagy 's elpazarlott költségbe kerüljön, vagy pedig a'

nyavalyát súlyosbító szer a' beteget sirba sülyeszse. A' Tisza 's abba ömlő Szamos, Kraszna 's más apróbb folyók sebesen futnak le az emelkedtebb hegyes 's dombos vidékekről, az egyszerű síksággá terülő Tokajon felüli nagy lapályra, hol a' folyók medreinek igen rendetlen csavargásai által az ugy is egyszerű megkisebült 's még inkább kevesbített, így a' Tisza medre is, kivált a' hó hirtelen felolvadása által a' hegyekből leömlő nagy víztömegeket fel nem foghatván 's le nem vezethetvén, azokat a' nálánál még lentebb fekvő Bodrogekőzre önti le. 's ezen nagy víztömeg a' Tokajon alul fekvő tájakra ismét azon mennyiségben, mint mellyben a' Tokajon felüli lapályra a' magas vidékről ömlök, le nem folyhatván, az, kivált a' Tiszánál általában 5—6 lábbal lentebbfekvésű teknő-alaku Bodrogekőzön felduzzadva hónapokig áll, míg t. i. Tokajon alul gátolt medrén lassan lefolyhat.

Ha itt megállapodunk 's a' betegség okát tovább nem fürkészzük, 's kivált ha azt hisszük, hogy ezen rendkívüli áradások oka a' Tiszavölgybe ezelőtt sok száz évvel tódult vizekből ered, ugy látszik, hogy annak elhárítására legsikeresebb mód a' Tiszát tulterhelő Szamos 's Kraszna vizeinek attól elzáratlása. De mielőtt ezen draszticus 's tán nagyon is költséges gyódmódhoz nyulnánk, 's mielőtt a' betegséget egy más, de illy nyavalyák iránt szinte nagy fogékonysággal bíró tájra — értem a' nem kevésbbé lapályos Berettyó 's körös-sárréti vidékre — vezetnők, 's egy helyből kettőt 's tán még nagyobb csinálnánk, vizsgáljuk meg e' nyavalyának azon okát, melly a' Tiszába Tokajon alul 's felül magát befészkelte. Ha a' szabályozási tervre egy pillanatot vetünk, 's a' Tisza medrének — kivált Tokajon alul Dob táján a' Körös lefolyásaig — rendetlen kigyózdását látjuk, akkor mindjárt azon gondolatra kell jónunk: vajjon nem ez okozza e' fenebbi vidéken feltorlódozó árvíz le nem folyhatását? 's ha még e' mellett a' már bevezetett mérnöki munkákból azt is tudjuk, hogy midőn Tokajon felül a' Tisza esése minden 100 ölre 3¹/₂, 4¹/₂ 's 6¹/₂ vonal, Tokajon alul Luczig ugyancsak minden 100 ölenként általánosan véve nem több 1¹/₂ vonalnál: világos előttünk, hogy a' Tisza felduzzadt árvizainak le nem folyhatása okát nem abban kell keresnünk, mintha a' Szamos 's Kraszna ezelőtt több száz évvel nem mostani utjokon folytak volna a' Tiszába; sőt nem is épen Tokajon felül, sem nem épen Tokajnál, mint hallám, a' tokaji várnak a' Tisza medrébe omlásában — mert a' rakamazi part puha földből áll — hanem kétségtelenül felaláljuk azt különösen Tokajon alul, a' Tiszának kanyarulatai által megkevesbített esésében 's ez által előidézett meder-feliszapolásban. Mert hogy a' Tisza — nemzeti sokszázados tespedésünknek ezen borzasztó bélyege — a' mellette fekvő táj néhány száz évvel ezelőtt sem öntötte olly magosan el mint most, én ennek okát abban találom: mivel ezen folyó, mióta a' hatalmas Duna a' haemusi hegylanczokon keresztül a' fekete tengerbe magának utat tört 's az édestenger fenekéből honunk lapálya felmerült, 's a' Tiszavölgyön magának e' folyó a' mostaninál bizonyosan sokkal egyenes vonalban medret vajt, azóta a' Tisza önkényére hagyatva a' partjait jobbról balról kedvére szaggatva, medrét ugy elferdítette 's maga magát olly zavarba hozta, hogy e' bajból gyökeres orvoslás nélkül soha ki nem bontakozhatik. 's így ismervén a' betegség diagnózisát, lássuk: mily bizonyos gyógyszer használhatni annak elozlatására? A' mély belátásu tervező igen egyszerű 's legolcsóbb háziszert javasol, t. i. a' folyó tekervényes medrének átvágásokkal egyenes 's rövidebb vonalra szabályozatlását, melly megtörténnén 's ezenkívül a' Tisza kicsapongó árvizai parton emelendő töltésekkel a' mederre 's e' mellett hagyandó ártérre korlátoztatván, ennek csalhatlan eredménye: a' víz elvesztett esésének visszanyerése 's ez által 's az öszszesorított víztömeg által, a' folyó feliszapolat medrének kimélyedése 's alkalmasint bővülése is. A' folyó ezen munkásságának pedig azon jó eredménye leend, hogy az, medrének beiszapolat részét Tokajon felül is kitisztítván, ez által a' beömlő vizek felfogására 's levezetésére, mind képesbbé tétetik, mind pedig az árvíz színe lesüllyedvén, ennek felfogására kisebb töltések lesznek szükségesek.

Lamm Jakab ur javaslata czélszerűnek látszik, ha azt teszszük fel, hogy a' tervezett szabályozási munkákkal sem lehet a' Tiszába ömlő víztömeg kicsapongását korlátozni, 's hogy a' Tokajon felül öszszetóduló nagy vízmenyiség feltorlódozás nélkül, a' Tisza medrének szabályozatlása után sem fog lefolyhatni. Én nem akarom kétségbe

vonni a' Lamm ur által kiszámított azon nagy víztömeget, melyet a' Tisza medrén Tokajon felül és alul kár nélkül levezetni a' szabályozás feladata: hanem hogy ha a' Tisza medre szabályozva 's illő mértékre épített töltésekkel korlátozva leszen, hogy akkor a' Tisza medre és a' töltések közt hagyandó ártér azon nagy víztömegnek is elfogására 's kár nélküli levezetésére képes leend, előttem kétséget nem szenved, 's ezen állításom bebizonyításul szolgáljanak következő tényen alapuló saját tapasztalásimból merített adatok: Torontálmegyében — hol a' Tisza vize a' fenebbi víztömegon kívül a' Sajó, Zagyva, Berettyó, 3 Körös és Maros folyóknak még nagyobb vízmennyiségével szaporodva foly, és hol e' folyó esése, mint a' felsőbb vidéken, még kevesebb, és hol a' Tisza a' hatalmas Duna által is feltorlasztatik — a' Tiszának több mérföldre, egész a' töle tíz mérföldre eső Ó-Béga folyóba is kicsapongott árjai a' Tisza balparton épített töltésekkel korlátoztatván, ez által — am-bár a' jobb parton az árvizek még most is szabadon kiömlenek, 's a' meder rendetlen kanyarulatai átvágásokkal mai napig sem szabályoztatvák — a' Tisza medrében már is olly változás történt, hogy azon helyeken, hol ezelőtt őszszel kis víz idején nagyobb hajók felakadtak, most ugyanott egész teherrel is bátran átmehetnek; Tittelen felül pedig, a' Dunától alig egy mérföldnyi távolságra, hol egy pár ezer öl hosszúságban a' Tisza jobb partját az egyenesen felnyúló titteli magas domb teszi, 's ennek átellenében a' torontáli alacsony balparton a' töltések a' medertől csak 10—20 öl távolságra állnak, és így itt a' Tiszának egész víztömege, ugyszólván, csupán a' Tisza medrére szorított, és mégis a' Tiszának ezen nagy víztömege a' 8—9 láb magas és elég rosz, zombékos és nádgyökeres ritka fekete földből épített töltések által a' folyó medrére szorítva lefoly a' nélkül, hogy akár ezen szoroson, vagy ezen felül a' víz színe felemelkedett volna az ezelőtt feliszapolt, de most már az őszszeszorított víz által jól kimélyített Tisza medrébe. Szegednél a' fentebbi egész víztömeg a' Tisza medrén foly le, mert a' Szóreg és Szeged közti ártéren az országút-töltésen levő hidak alatt lefolyó víz az egész víztömeghez képest olly csekély, hogy azt bátran a' Tisza medrére lehetne szorítani. A' folyóvizek ha elhanyagoltatvák, folyást azon működnék, hogy medreiket még rendtelenebbé tegyék, úgy ha szabályoztatvák 's vizök őszszetartatják, minden pillanatban folyást azon munkálnak, hogy medröket, ha csak abban leghözhetlen akadályra nem találnak, a' víztömeg elfogására képessé tegyék, és ezen működésnek sem határát, sem idejét — mert ez sokszor távollevő okoktól függ — kijelölni egész bizonyossággal nem lehet. Ha a' Tisza folyása egyenes és minden akadálytól ment volna, akkor lehetne aggodni az annak partjain kiömlő nagy víztömegnek töltéssel elfoghatása iránt, és akkor aggodnám én azon, ha az árvíz évről évre nagyobbodnék 's árjával olly földeket, melyek attól azelőtt mentesek voltak, elborítana; de midőn Ujlaktól Tittelig látom a' Tiszának legrendtelenebb folyását, látom, hogy a' fenemlített távolságban medrének százat felülmúló nagy kanyarulatai, mint megannyi gát akadályozzák a' víz lefolyhatását, akkor épen nem csudálom azt: hogy a' mint a' medernek ezen rendtelensége napról napra növekedett, a' szerint emelkedvén a' víz színe, árjait partjain évenként a' szerint kellett mindinkább kiönteni; 's tisztán áll előttem, hogy a' Tisza árjának századok alatt apródonkint növekedése nem a' Szamosnak egy más tájról a' Tiszavidékre történt leömléséből, hanem a' Tisza medrének rendtelenebbé váltából ered.

Ezért a' Szamos és Kraszna vizeinek más tájra vezetését — ha azon táj érdeke, t. i. hajózás 's kereskedés, nem kívánánk — a' Tiszaszabályozásnál, földmentési tekintetből, szükségesnek nem tartom; sőt úgy vélem, hogy aligha a' Tiszának kisebb vízidején hajózhatása nem szenvedne Tokajon felül az által, ha attól a' nevezett két folyó vize elvétenék. Továbbá az sem tudatik, mennyi költség kívántatnék meg ezen folyóknak, a' javasolt uton, a' szinte lapályba merülő Berettyó 's Körös folyókon levezetésére, és vajjon kívánatos lenne e' ezen víz azon tájon? Kiknek költségén tételnék meg ezen munka? és ha a' Tiszaszabályozás rovására kellene megtenni, vajjon ezen külön munka nem sokkal többbe kerülne é, mint ha e' folyók árjainak rakoncázása a' Tiszával egyetemben eszközöltetik? Mindezen körülmény — melyek részletes meghatározásába, adatok hiánya miatt nem bocsátkozhatni — szoros vizsgálat nélkül is arra mutat, hogy Vásárhelyi szabályozási tervének létesítését ezért pillanatig is függőben hagyni kár lenne.

(Vége köv.) Szatmáry Sámuel.

Békés megyének jul. 30-án főispáni elnöklet alatt tartott közgyűlésében előkerült azon felsőbb rendelet, miszerint megyénk rendeinek meghagyatik a' szlavónai megyék latin leveleinek elfogadtatása. Ezen leiratot a' rendek azon szempontból, mivel azon megye (Verőce) mellynek latin levele Békés részéről nem fogadtatott, nem tartozik a' szlavóniai, hanem magyar megyék sorába, sérelmül

vevék 's az érintett megyével levelezési viszonyt a' rendek eddigi alakjában kívánják továbbra is fenntartani 's mivel a' nn. kancellária az érintett megyét leirat által is megnyugtató aról, hogy a' magyar törvényhatóságokkal latinul levelezhet, ezen eljárást mint törvénybe ütközőt, országgyűlésre jegyzik fel. — Azon leiratra pedig, melly szerint a' g. n. egyesültek átmeneti viszonya az 1844-diki átmeneti törvény szerint rendeztetik, a' rendek jegyzőkönyvileg megemlítették, mikép a' kormány ezen liberalis intézkedését szíves örömmel üdvözlök ugyan, minthogy benne és általa mi sem történt egyéb, mint az, mit a' nemzet törvényhozása maga is sürgetett: mindazáltal mivel ez eljárás az egyoldalú intézkedések sorába tartozik, mennyiben általa a' rendes törvényhozási út kikerültetett 's az ország-nak a' vallásos ügyekbe avatkozási joga csokkított, azt sérelmek közé kívánják jegyezni de olly kijelentés mellett, hogy sérelmi tulajdonsága, mihelyt törvényre fog szentesített, megszűnik; miért Békés követi ez intézkedésnek törvényes erőre leendő emeltetését sürgetendik az országgyűlésen. — Hosszabb vitát támasztott a' július 27-ére tűzött tisztaválasztási ünnepély 's ennek előkészületei. Tudvalevő dolog; hogy a' magyar megyékben minden tisztujtást nemesi őszszeírás előz meg 's mivel megyénkben ezen szer-tartás már közel 1000 esztendő óta divatoz, tehát közel 3333-ben tétetett volna illy őszszeírás, ha minden három évben tartatik rendesen t i s z u j t á s; mindazáltal a' sok őszszeírás őszszeírás eredménye csak az, hogy nemeseink valódi számát kevésbé tudjuk most mint az árpádikorszak, akkor pedig ezen formáság aligha gyakoroltatott olly alkotmányos buzgalommal.

E' gyűlés folyama alatt is ezen őszszeírásfele történet csatázott; voltak olyanok, kik kétkedének, hogy a' megye választó nemességének minden egyede be tudná nemesi jogait bizonyítani, censurát kívántak tehát; mellyt kik nem állhatnak ki, a' választók sorából kitörölendők. Ezen vélemény most nem ment határozatba, ellenkezőleg néhány részéről kifejezetett azon ohajtás, miszerint nem hogy az eddigi csekély számú választókat gyéritni akarnák, sőt inkább azokat a' 10 milliónak arány 's képesség szerinti számával szaporítani.

F. évi július 27-ik és 28-ik napjain következő tisztukar alakított. Első alispán lett 228 szavazati többséggel Szombathelyi Antal; 2od alispán Tomesányi József, kire midőn a' szavazás folyt, az ellenfél kijelöltje Omaszta Zsigmond viszszalépett; főjegyző: Tormásy János, 1ső aljegyző: Szakál Lajos, 2od aljegyző 's egyszerűmind leváltárnok: Szánthó Albert; fizetéses táblabírák: Lehoczky Lajos és Karassiy István; főpénztárnok: Virágos Sándor; főügyész: Bogyó János; számvévo: Omaszta Lajos; főorvos: Tormásy Lajos; alügyész: ilj. Farkas Gábor; alpénztárnok: Polner Lajos; mérnök: Bodoki Henter Károly. I. A' békési járásban főszolgabíró: Békés en Kis János, esküttje: Sipos Sándor; középpontban szolgabíró: Ambrus Lajos; esküttje Nagy Károly. — II. Csabai járásban Csabán főbíró: Kis Péter, esküttje: Szeghő Alajos. Szarvason: főbírói cízzel szolgabíró: Tessedik Károly; esküttje: Lakatos Károly; Orosházán szolgabíró: Jugovics József; esküttje: Farkas Béla. Uti és vízi főbírosok, a' másik kijelöltek önkéntes viszszalépte után: Kállay Ignác. — Raktári biztos a' békési járásban: Birzód András, csabaiban Szuesu Mózes; csendbírosok: Káló József és Andráshy Ignác; selyem-tenyészésre 's építésre ügyelő: Hahóti László; kiadó: Foltényi N. —

Horvátországi dolgok. Z á g r á b m e g y e i

k ö z g y ű l é s. Ha jól emlékszem, félve már, mióta a' 'Jelenkor' levelezői tisztét Zágráb megye részéről elvállalám; ezen kötelességemnek mikép feleltem meg? e' felett törjön pálcázát az ezen lapok széles olvasó közönsége 's a' t. szerkesztőség; részéről ez alkalommal csak azt hozom fel, hogy szándokom volt mindig nemcsak e' nemes megyét, mellynek derék 's a' haza javáért olly buzgó törekvéssel fáradozók küzdenek a' nemzeti kapocs sértetlenül hagyása mellett — hanem, mennyire foglalatosságim 's időmtől telik, az őszszes kis Horvátországot ismertetni, még pedig nemcsak úgy: mi végezetett például ez vagy amaz közönség közgyűlésében? hanem hogy miként nyilatkozik a' közzéle-mény egy vagy más kérdés iránt; miként a' nyilvános és alattomos pártok 's éle még az á m i t á s, melly gyártott és gyártatlan documentumokból erővel azt akarja kitalálni 's a' b'árgy horvátokkal elhitetni; hogy ők nem horvátok hanem illyrek 's hogy országuk nem Horvátország, hanem Illyria? E' kiüszött irányomat követve — távol minden személyeskedés, vagy ártani vágyástól ime belém botlik az Agramer Zeit. cseh szerkesztője; ezen Agr. Zeitungfele redacteur az általam a' 'Jelenkor' folyó évi 43-dik számában közölt cikket lapjaiba lefordított; ez ellen nincs kifogásom; de az ellen igen is van, hogy e' cikket vagy olly egyed által fordították, ki magyarul jól nem tud és nem ért, vagy olly illyrt használt arra, ki tudván és értvén magyarul merő ma-

liából fordítva lépett fel versiójával; e' fordítást aztán az említettem érdemes szerkesztő ur tetszése, vagy inkább bérlettel kötelességeszerint ollytén jegyzetekkel kísérte, mik valóban az érintett lapnak becsületére nem válnak. E' tárgy került most a' juniusszaki közgyűlés alkalmakor szóba; tehát sem több sem kevesebb, mint s a j t ő ü g y.

Kényes e' tárgy, kivált alkotmányos törvényhatóság végrehajtói kezében, mert elleneink számosabbak e' kis földön hajunk szálánál, kik minden e' tárgybeli végzésinket nemtelen fegyverül közzörülendik azon megtámadásra: hogy „hiszen szabad sajtót akartok 's a' korlátozottnak kicsapongásit sem tűrhetitek epe nélkül.“ Ezt nem alap nélkül gyanítok, mert ime a' Bp. Hira. mint alkotmányos országbeli organum mindezt nemcsak elkürtölté, sőt ollyat is tett, mit eddig sem magyar, sem német, sem szláv lapban, melly a' magyar korona birodalmában nyomatik, nem olvastunk; buzdítja t. i. a' nemzetellenes törekvésről ismeretes Agramer Zeitungot és companistát, hogy: t u c o n t r a a u d i e n t i o r i t o. Sie! tehát ez lenne a' józan conservatív modor Magyarországon, így szokták önök ugy nevezett ősi j o g a i k a t c o n s e r v a l n i? s z é p, nagyon s z é p, ezen oldalról még nem ismertük önöket De hagyjuk ezt, mire majd ellenezőfólatomban viszszatérünk, most halljuk a' rendeket. A' sajtóügy lett vita tárgya. Mondám: ez a' megyék kezében, a' föltötte való büntető rendelkezést érve, kényes portéka 's ne is gondolja senki, hogy nemes Zágráb megye e' téreni polgári kötelességét nem érti; oh igen jól tudja ezt, felfogta, méltányolta 's élt is vele. De miért? Ez a' fő dolog. Szép idők multak el azóta, mióta Horvátországban az időszi sajtó mozog 's ezen hoszsú szép idők alatt Horvátország polgárainak azon része, kik zászlóikra az alkotmányos haladást tüzték ki, hasztalan várakozott egyetlen árva cikkre, melly ha nem is érdekökből, legalább a' pusztá igazságot követve, méltányosan iratott volna. Illyen cikkre hasztalan várakoztak, ellenben meglepettek cifrábbnál cifrább közlésekkel, mellyek tömvék gyanúsítások, ráfogások, alaptalan vádak, 's aljas rágalomokkal 's ez szünetlenül így tartott és tart; ma német, holnap illy nyelven rágalmaztatunk, végre a' hitelességi (?) pecsét magyar nyelven tütetik rá a' bpesti hiradó által. A' külföldi lapok ezekből merítvén adataikat, mi természetesb, mint hogy hasonló színben jellemeztetik Il. szág polgárainak azon része, melly oppositiónak mondatik; azonban nem akar mást, mint alkotványt épen tartatását; az ennek értelmébeni haladást, közös teherviselést, stb. Gondolják önök magukat helyzetünkbe; kik midőn lelkükbe tekintenek, 's nem találnak ott semmi szennyet, mi az igazság bírói széke előtt vádat emelhetne, vagy mi miatt az öntudat nyugtalanságot szenvedne, hanem tetteik tisztaságában a' polgári kötelességnek pontos teljesítését látva magasztos önértéssel fordulának az önöket környező világhoz, ennek mintegy homlokáról olvasók a' helyeslés megnyugtató kifejezését, 's ha ezt teendők többet találnak, annyit t. i. hogy a' helyeslés előszavakban is kitör a' hazug ajkakon; 's midőn másnap felébrednek önök újult erővel látandók a' hivatal terheinek emeléséhez, vagy az elv tisztasága hirdetéséhez, 's ekkor kinyomott betűkkel szolgál-nak, mellyek az örömben tegnap ujongó nép szaváthazudtolják meg, mellyek elmagyarázzák a' legtisztább szavat, kétségbe hozzák a' legőszintébb indulatot, megtagadják az igazságot; 's a' végett hogy az ügyet megrontsa, megtámadja, gyanúsítja, rágalmazza az azt gyámolító embereket; ah mondják még önök ott a' Duna Tisza mentében, mit lennének illy esetben teendők? Hallgatni nem lehet, mert „qui tacet, consentire videtur.“ Védünk magunkat ismét nem lehet, mert megtámadóink, rágalmozóink kezeiben van a' k ö z l é s i f e g y v e r. Avagy másként áll a' dolog a' horvát oppositiónál? nem! sőt tán roszszabbul. Augsburg, Lipsee, Berlin, Paris, London 'stb. 'stb. mindenütt irnak felőlünk, irnak pedig úgy, a' mint elleneink dictálták. No már védjék önök magukat, mert minden, ki nem védi magát, vagy tehetetlen, vagy gyáva. Mi egyik sem akarunk lenni.

Mindezek Zágráb rendei előtt fölmerültek akkor, midőn az érintettem sajtóügy vitatásába bocsátkoztak, midőn indítványoztatott, hogy egy sajtókezelő ember fenytessék meg. Ezen indítványon sokan megütözköztek; jól van; nem jó a' sajtót fékezni, miután annak szabadsága melletti harc-czólok sorába tartozunk. Szent igaz! de mire mentünk; vagy mikép akarunk mi sajtószabadságot? úgy é: hogy mindenkinek jövéleményét, becsületét, polgári reputációját szabad legyen tapodni? úgy é, hogy isten és ember ellen, egyesek és testületek ellen korlátlanul handabandázhassunk? Nem! mi illy sajtószabadságot nem akarunk. Illy nézetben volt az indítványzó is, ki az, Agramer Zeitung' felelős szerkesztőjét tisztú kereset alá vétetni akará.

A' jelen volt szónokok egész serge pártoló őt. Másnap ez ellen J. A. turólyai gróf a' tisztú keresetről szóló végzést a' sajtó iránti tiszteletből megsemmíttetni kérte. Okait a' végzést hozók is tisztelék, 's azt szívesen is fogadják va-

la szerencsésb radjon a' végzéstung' piztolóyá dapesti Hiradó alapját homály

E' kellen valódi 's jó szel mi végett ó fel hogy előbb leg a' megye azon vaslat tán kivé pártoló felirat bul, mert az il kieszközléséne tatlanul önma kimondott okl

E' gyűl ra megbízott hogy ns Zágr az 1844: 9. t. 32,602 gyalogból a' munkálgyűlés is elfo 48,900 szekebelbeli végrel res, és 15,20 szekeres, és kó nemesség tetett. És ez rendén; mert nyomán az ur zástól nem m lekednének t rendezésénél rónák föl telk számok alól n

A' köze dig van miérjuk a' közgyzental „a' tes tal önfejűleg vényszék ren rozatot az em kedéséi burz ellenségtől z, szavait a gadá, 's ezüt ág: hogy e' lágosítólag a lapok? vártönvád nélkü sem veszik. helyeslő itél több kezelt 's az or tiszujtásná habizonyod rozatot. —

Fővár tik néha ban egyik nappá eredménye i találkoznak.

Bir országgyűlé vénynyé alk nyes módját kélynek lát maga után gye M. h felvállalá 18 kos házitell szántatni; m kukoriczát sége föl m szántáshoz Sz. M. ezen zon állítása nyiségben, telekkönyv lyet midőn nyiségnél s oka semmi B. G. maga ért kárpótl figyelmezt ovakodják. földét buzá lyet abból

la szerencsés körülmények közt, de így—így csak maradjon a végzés. Látni ezekből, hogy az „Agrar-Zeitung“ pisztolyának időelőtti elsütése-ozta durranás a budapesti Híradót is elvakította; 's a „tu contra audientior ito“ alapját homályos látás miatt eltévesztette.

E' kellemetlen tárgy vitatásakor szóba hozott egy valódi 's jó szellemű, és irányu horvátlap megindítása is; mi végett ő felségéhez már folyamodás is tételt, minek hogy előbb legyen eredménye, némelyek jónak tarták, ha a megye azon folyamodás mellett pártolólág fölír. Ezen javaslat tán kivétel nélkül mindenkinek tetszett, azonban a pártoló felirat elmaradt még is csupán azon kimondottokból, mert az illető folyamodó hírlap-kiadhatási szabadték kieszközlésénél a megyét mellőzte, ez tehát most fölszólítatlanul önmagát mint hatóság nem tolhatja fel. És ezen kimondott okban sok igazság és talpraesettség rejlik 'sat.

E' gyűlésen tárgyaltatt a közmunkák összeírására megbízott választvány munkálata is, melyből kitűnt, hogy ns Zágrábmegyének hat járása utáni évi kötelessége az 1814: 9. t. cikk értelmében tesz 144,721 szekeres, és 32,602 gyalog napszámot 11,779 telek után. Ezen összevág-ból a munkálkodó választványjavaslat szerint, mit a közgyűlés is elfogadott, köz-országos utakra fog fordítani 48,900 szekeres, és 6500 gyalog napszám, egyéb a kebelbeli végrehajtás köréhez tartozó tárgyakra 4100 szekeres, és 15,200 gyalog, végre rendkívüli esetekre 55,700 szekeres, és 10,700 gyalog napszám. Az urbéri telkeken lakó nemesség a közmunkák kiszolgáltatása terhéül felmentetett. És ez nemes Zágrábmegyében, mint másutt is, nincs rendén; mert a' nemes személy az 1836ki urbéri törvények nyomán az uri praestatiók alól, 's a' telek után járó adózástól nem mondatik mentesnek, igen következetesen cselekednének tehát a' törvényhatóságok, ha e' közmunkák rendezésénél a' nemes egyedeket is illetékes munkásoknak rónák föl telkeik kiterjedése arányában, 's csak azon napszámok alól mentetnének föl, melyek a' személyre rovatnak.

A' közelebbi mult tisztújítás utópiái felett még mindig van miért feljajdulunk, ilyen utópiáknak tulajdoníthatjuk a' közgyűlés azon üdvös határozatát is, miszerint ezentul, „a' testi büntetés“ sem szolgabíró, sem alispán által önfejűleg nem dictáltathatik a' jobbágyra, hanem törvényes úton formaszertint idézés által. E' határozatot az emberszerető, hazájának szellemi 's anyagi emelkedését buzgón ohajtó 's elősegítő, 's még is oly számos ellenségtől körüleszortozott turopolyai gróf indítványozá, szavait a' közhelyeslős egyetlen ellenmondás nélkül fogadta, 's ezáltal is, miként mindig, bebizonyította a' rendet azt: hogy e' felvilágosult században emberileg, és felvilágosítottak akarnak haladni. És mit tesznek az elfogult illy lapok? vártam—de ők mélyen hallgatnak, mivel ez ellen önvád nélkül roszszat nem kürtölhetnek, tehát tudomásul sem veszik. És ezen emberek követelik maguknak a' világ helyeslős itéletét! — Az adminisztratív gyorsabb 's kielégítőbb kezelése tekintetéből a' jegyzői kar két, az ügyészi egy, 's az orvosi szinte egy taggal szaporított. Végre a' tisztújításnál gyakorlott vizsgálások némely egyedekre bebizonyodván, azoknak fenytő perbe idéztetésök elhatározatott. —

Fővárosunkban van két Casino is, ezekben is tartatik néha barátságos conversatio azon különbséggel, hogy egyik nappal, másik éjjel ülőse, minek természetesen — eredménye is különböző a' közéletben. Nemsokára ismét találkozunk. — Muratáji.

Birólónkény. Mennyire kívánatos a' már több országgyűlésen sürgetett bírói felelősséget minél előbb törvénynyé alkotni, 's ez által a' jog véde 's keresése törvényes módját lehetőségig biztosítani, csupán ezen egy — csekélynek látszó ugyan, de nagy fontosságú következményt maga után vonható — adatból is kitűnik. — Somogy megye M. helységében B. G. közbirtokos fél természet felvállalá 1845ik évben H. L. földét, mely Sz. M. közbirtokos házitelkére dül, munkálni 's azt júliusban először kezdé szántatni; midő Sz. M. nek bevetett házitelkéből néhány sor kukoriczát — a' nélkül, hogy a' föld helyzete és mennyisége felől még csak helyes fogalma, annál inkább az elszántáshoz legkisebb igénye lehetett volna — kiszántatott. Sz. M. ezen erőszakos tényért felszólítván B. G.-t, ennek azon állítása után, hogy H. L. földé nincsen meg illő mennyiségben, abban állapodnak meg, hogy a' meghitelesített telekkönyvi mennyiség szerint H. L. földét felmérjék, melyet midőn megtettek, kiszült: hogy H. L. földé az illető mennyiségnél sokkal több, e' szerint B. G. nek másét elszántani oka semmikép, joga pedig annál inkább nem lehetett; mit B. G. maga is elismervén Sz. M. nek a' kiszántott kukoriczátért kárpólókat ígért, de ezt Sz. M. elengedé, csupán arra figyelmezteté, hogy jövőre illy jogtalanság elkövetésétől óvakodjék. — Azonban octoberben B. G. bevetvén H. L. földét buzával, Sz. M. telkéből szinte beveti azon részt, melyet abból elszántatott. 1846ik évi áprilben Sz. M. házitelkét

szántatván igen természetes — mivel törvényeink az erőszakos foglalás ellen eszt. és egy nap előtt az önbíráskodást megengedik — hogy addig szántatott, meddig telke a' 7 hóelőtti elszántás előtt volt 's lennie kellett, 's e' szerint B. G. által abba vetett buzát is kiszántatá. B. G. panaszt tesz igazjárásí fősz. bíró Sz. J. előtt a' kiszántott buzát 's költségeit mezőrendőrségi ügyuton(?) megtéríttetni Sz. M. ellen kérvén. Sz. M. a' vele közölt folyamodványban kitűzött napon és helyen T. lakásához 3dik faluban megjelenik; hol a' főbíró, a' nélkül hogy a' felperes vagy megbízottja jelen lett volna, kérdést tesz Sz. M. nek a' buza-kiszántás felől, egyszerűsrimind előre kijelenti: hogy el fogja marasztalni. Sz. M. nyilvánítja, hogy ő telkében nem buzát, de más növényt akar természetni, ezért szántatá ki az akarata és engedelmével belé vetetett, hiven előadván az előbb történeteket is; egyébiránt ezen eljárás ellen törvényes kifogásait, ha az ügy felvéve leend elősorolandja: nevezetesen, hogy jelen kereset mezőrendőrségi ügyutra épen nem tartozó, miután az 1840: 9d. t. cz. 27d. §-za, midőn peres földről van a' kérdés, a' régebbi törvények rendelkezését főtartandónak nyilván mondja, 's a' követelés a' föld járuléka levén, a' járuléka pedig 11d. rész 25 szerint a' fővagon bíróságát követi, és az 1802: 22d. 1807: 13d. 's több törvény és felső itéletek más bírót és ügyutat rendelnek illy esetben 'sat. Az igazság sáfárára ezek meglehet önkénytelenül hatván, per-felvétel nélkül, 's azzal boesátja el Sz. M.-et, hogy ő majd délután kimegy M. és a' peres felek között békét eszközöl. A' kimenés másnap történt a' felperes házához, hová az alperes bár híva nem volt, a' bíró iránti tisztelétből megjelenik. Itt és ekkor a' bíró nyilvánítja, hogy ő nem mint bíró, de mint békéltető van jelen: azonban még e' szerepben is az igazság serpenyűjét mindenben B. G. részire akará billenteni; ámde Sz. M. tiszta logikával 's alapos törvények idézésével védte ügyét, így az nyilvános erőszakolás nélkül nem lehetvén, a' békebíró: azzal távozott: hogy kívánja, miként a' felek magok között tisztába jöjenek, 's ez ohajtása teljesedéséit reményli is. — Az elávozott bírónak utána megy B. G. 's azt a' 3dik faluban utólvén Sz. M. ellen itéletet hozni sürgeti, és a' bíró Sz. M.-t, a' nélkül hogy ez jelen lett volna, vagy ellene a' per szokott és törvényes módon fel lett volna véve, a' keresetben minden törvény és törvénykezési rendszer ellenére elmarasztalá. 'sat. Az itélet végrehajtva még nincsen, 's mi leend a' következés, nem tudhatni. Sz. a' n' t' h' o' k' e.

Budáról. Midőn a' budai színházi jog f. é. elején mostani igazgatóra M. J. lakatosmesterre ezen város tanácsa által ruházattott, nem helyeselhetém egészen azon indignatiót, melyel a' magyar lapok részint a' tanács, részint M. J. lakatosmester és színházigazgató ellen kikeltek, mert ámbár én is azok közé tartozom, kik a' nemzetiségnek lehető legsikeresebb előhaladásaért buzogván M. ország fővárosában inkább magyar mint német színházot ohajtanak, mindazáltal a' körülményeket igen jól ismervén 's természeti jognál fogva mindenkiről jót feltenni addig, mig ellenkező nem bizonyítottatik be, elvem levén; nemzetiség iránti hő kívánságomat Budára nézve a' jámbor ohajtások tömkelegébe sorolva M. J. lakatosmesterről jó véleményben voltam; de hitem vajmi megcsalt, mit a' t. cz. olvasók előtt egy hatalmas „mea-culpá“val megvallani épen nem szégyenlek.

Mi okozta ezen változást? nem miattam, mert sokkal csekélyebb egyednek tartom magamat, semhogy a' t. cz. olvasók figyelmét igényelhetném, hanem maga a' tény végett vélem ezen lap hasábjába igtatni, ha t. i. hely adatik. Lássuk tehát az okokat. Ezen lap olvasói tudni fogják: hogy M. J. lakatosmester a' budai nyári színház H. J. volt budai színházigazgató hitelezőitől — kik közé maga is tetemes összeggel soroztatik — olly feltétel alatt vette át, hogy követeléseiket 3 év lefolyta alatt lefizetend. Midőn a' mondott hitelezők M. J.-al illy formán szerződtek, a' színház körnek tüzkar elleni biztosítása is szőnyegre hozott, mit M. J. magára vállalt 's minthogy a' szerződés már alá volt írva, a' hitelezők M. J.-al együtt elégségesnek tartották, ha M. J.-nak ebéli kötelességét az egyezségnél törvényesleg működő tanácsnok tisztí tudósításában megemlített, mit ez meg is tett 's minthogy M. J. ebéli kötelességét teljesíteni a' hitelezőknek többszöri felszólításukra sem akarta, ezek a' tisztí tudósításra hivatkozván M. J.-t a' színház körnek tüzkar elleni biztosítására törvényesleg kívánták szoríttatni, mire a' törvényesnek azt határozta: hogy ha M. J. a' nyári színház 8 nap alatt nem biztosítja, a' szükséges intézkedés meg fog tétetni. M. J. a' kitűzött 8 nap alatt a' biztosítást nem eszközölvén a' hitelezők azért ujjolag folyamodtak; mire határozatott: hogy ez ügyben működő tanácsnok a' legközelebb szini előadásakor a' pénztárnál annyi pénzt, mennyi a' biztosításra kívántatik, foglaljon le 's a' színház kör biztosítsa. A' tanácsnok ezen határozat végrehajtását ámbár nem csekély felelősség terhe alatt, nem tudni M. J. vagy a' közönség iránti kíméletből, „jó sokáig“ mintegy 12 napig halasztotta, 's M. J. t szépszerűleg törekedett a' biztosítás eszközésére birni, de

mint a' következés mutatja, a' tanácsnok békéttetését a' kalapácshoz jól értő lakatos mesterileg kalapácsolta ki, mert midőn jul. 16kán szokásunk ellenére a' budai színházban akartunk kis szórakozást keresni, véletlenül olly furcsa tragodiához jöttünk, miszerint, ha az öreg Vulkan cyclopszai számát kettővel 's ezek kezeit ismét 2vel sokszorozva minden kézbe egy kalapácsot adandott, sem leende képes hasonlót teremteni — hát még eljátszani? 's ezt M. J. saját igazgatói személyében maga végezte be, pedig még csak sugót sem használva. De lássuk a' darab részleteit: a' tanácsnoknak többször ismételt felszólítása a' pórölyről ez uttal is lepattanván, a' pénztárnál segédestül megjelenik, mind ketten leülnek 's a' befizetett huszasok felett örködnek. Kis váratra kívülről kopogtatás hallatszik illy hang kíséretében: „aufmachen“ az ajtó megnyílik, M. J. dühösen betoppan, kalapját félrecsapva 's kacsóit csipejére szegezve, a' tanácsnok felé fordul, 's amolyan pórölyforma gyöngédséggel kérdi: „Was wollen Sie da?“ a' tanácsnok nyugotán marad 's a' garázdát illedelemre utasítja — ez kirohan — később kívülről ismét zörgés 's „aufmachen“ hangzik, az ajtó belülről megnyílik, M. J. beugrik a' tanácsnokot eljárásában erőszakkal gállandó, végre sikerül a' rendőröknek őt megfogni 's a' pénztárból kivezetni; a' kárpit felhuzatik, a' tanácsnok és segéde előbbi helyüket elfoglalják, kivül a' közönség M. J. lármájára a' körből kitódul, a' rendőrök M. J. botrányozó rágalmaszai miatt ujjolag elcsipni 's a' helyszínről elvezetni akarják — ez a' publicum között a' színházban mint biztos menedékhelyre csúszik 's a' játék künn végződik, ben pedig kezdődik. De vajjon a' most vázoltnál jobb volt é? azt nem tudom, mert lellem jelen botrányon megszorodván a' hirdett előadás megnézésére legkisebb hajlamot sem éreztem magamban. 'sat. Ig. a' z f y.

Erdélyi ügyek. Fogaras vidék közgyűlése július hó 1ső és 2ik napján tartott főkapitányi elnöket alati; nevezetesen tárgyai következők: 1) olvastott egy kormányzati rendelet, mely mellett leküldetik a' bécsi tüzkarmentő társulat szabályinak egy példánya a' Fogarasvidéken létrehozandó hasonló intézetnél használás végett. E' rendeletet a' rendek tudomásul vevék meghagyván a' levéltárnoknak, hogy ezen szabályokat az olvasni akarókkal közölje. 2) Olvastott azon kormányzati rendelet is, melyben a' törvényhatóságoknak meghagyatik, hogy ő fel-sege elibe terjesztendő hivatalos folyamodásaikat ezental kormányzati uton teljesítsék. Tudomásul szolgált. 3) Olvastott azon kormányzati leirat, melyben a' vidék tisztiségének visszairatik: miszerint a' Karolina nevű országos kórodának örültek befogadására készített osztályába magát fölvetni kért vidékbeli felsővisi emeháborodott földész Wulkan Mojsza ez uttal oda fel nem vétethetik. Ezen rendelet átadatott a' tisztségnek, hogy ujjolag is megkérje a' kormányzati iránt: hogy a' nevezett adózónak az érintett kórodába felvételése felől kegy. rendelkezni méltóztassék, vagy fel nem vétethetése okát kifejtve az iránt intézkedni, hogy a' tisztség mittevő legyen ezen örülte? méltán lehetvén tartani attól, hogy örültségében tűz által vagy másként tetemes károkat okozhat. 4) Olvastott azon kormányzati rendelet, melyben följelenteni kívántatik az: vajjon mi okból tagadta legyen meg e' vidéki közgyűlés a' Fogaras városban alakult kerekas, nyerges és kovács czéh szabályinak közgyűléseni kihirdetését 's életbeléptetését? a' rendek a' felvilágosító válasz elkészítésére a' jegyzői kart bízták meg. 5) Olvastott azon kormányzati leirat, melyben a' vidék közgyűlésének a' czigány kóborlások megakadályozására hozott határozata azon okból, mivel a' kormányzati több előidézett rendeletei által a' czigányok illő határok közé szoríttatvák, fölsőlegnek nyilvánítottatik; nemkülönben a' lóháton utazóknak kiszolgáltatandó útvelelek kiosztásában az eddigi gyakorlat megtartása parancsolatik. Ezen intézkedés végett. 6) Főkapitányi előterjeszté: mikép a' vidéki alkaptányi hivatalra leendő választás véghezvitelére nézve a' kormányzati rendeletét csak e' közgyűlés megnyitása előtt három nappal vevén 's e' miatt az alkaptányi hivatalra választást a' közgyűlési meghívó-körlevelekkel kihirdetni nem lehetvén: ezen választást legközelebb tartandó vidéki közgyűlésre tűzi ki; mely elnöki nyilatkozat iránt a' rendek megnyugvásukat jelenték. 7) Magány-kérelmek, nemesi kiváltságok hirdetése 's a' kétnapi jegyzőkönyv hitelesítése után a' kevés számú rendek szétosztásának azon rendkívüli örömben, hogy már határozat — semmit. —

Az „erdélyi hirharang“ hosszú sorozatát közli azon szerencsétlenségeknek, melyek e' nyár folytán a' kies Erdélyt csapásokkal lépék meg. Többnyire felbőszült elemek okoztaiként tűnnek azok fel, melyeket mi is e' lapokban hol itt, hol amott közlénk már; egy van azonban, mire most kiterjeszkedni szándékunk, mely hazánkban is szomorú eseteket idézett már elő. Mult hónap első hetében egy vagy több (maig sem tudható hány?) dühös farkas a' Meszesen

számos harmot's embert — a zilahi ügy, mint ördögkúti és kezezi határon öszszemardosott, míg végre egy meszesalji oláh, kit hasonlag megrohant, kétségbeesve egyet pusztá kézzel megragadva agyonvert. (?) Amde a szegény ember 17 sbebel vala boritva 's azonnal az itt tanyázó katonaság érdemes 's közliszletű orvosa Schmitt Ferencz által, (ugyanaz gyógyított ki mult évben is dühös eb által megmárt öt gyermeket, kiknek maig sincs legkisebb baj) gyógyítás alá vétetett. Miután a mardozási sebeket kigégette, az ismertes gentiana cruciata-val úgy meggyógyította, hogy mostanig rajta veszettségi hajlamnak legkisebb jelensége sincs. Szerencsétlenül járta egy béréslegény, ki ugyanakkor söt hozván szekerén a Meszesen keresztül, azon dühös farkas által öszszemardosztatott 's ugyanegy más zilahi béréslegény, kit alvás közben támadott meg 's ábrázban öszszemart; e' kettő hanyag, vagy késő orvosoltatás miatt áldozatul esett. Több emberen még eddig a vész nem mutatkozik; de annál inkább a marhák 's kivált az ökrökön, (mert az ökrölegelő a Meszesen levén ezek voltak a mársai veszélynek leginkább kitéve). A szarvasmarha mind Zilahon, mind a határos meszesalji helységeken széltiben dühödnek, csak Ördögkúton „husznál“ többre teszik számát. Zilahon eddig 18 gyanu alatt levő van öszszeírva és elzárva, mellyek közül ötöt agyonlőtek. A város főbírája az ottani orvosokkal egyetértve minden lehető intézkedést megteszen. Ez eset sietőleg a k. kormányzóknak is feljelentetett.

A' tordavárosi hadnagyválasztásnál, mint előbbi számunkban érintők, a' szavazatszedő választvány munkálatát bevégezván, a' szerint többséget nyertek: rom. kath. Ferenczy János; reform. Mezei István; unitar. Szigethi Cs. Sándor mostani főhadnagy; 's minthogy a' hadnagyság most reformátust illet, ennél fogva arra Mezei Istvánt választá meg a' városi közönség. Ezután a' gyűlés eloszlott, mellynek jegyzőkönyve mikor fog hitelesített? kevesen tudják.

Ns. Háromszéknek folytatva tartott közgyűlésén még a' következő tárgyak fordultak elő: Alsó-Fejérmegye rendjeinek a' szászok által betelepített württembergi svábok beköltöztével előidézett rosszak megszüntetése végett a' kormányhoz tett feliratát 's az idegenek betelepítése 's honosítása iránt adandó követi utasítást érdeklő határozatát pártoltatni kéri felszólítása viszhangra találván a' rendek a' tárgyak fontosságához képest intézkedtek 's a' kormányhoz felirtak, hogy idegen népfaj behozatalát gátolja meg; e' tárgyra vonatkozó nézetek annak idejében a' követi utasításokba igatandók; miről is alsó-Fejérmegye értesítettint rendeltetett. Kolosmegyének országgyűléstartás iránti feliratát pártolni kéri barátságos megkeresése folytán a' kormányzóknak e' szék részéről is megkerest, hogy országgyűlést eszközölni méltóztassék. Kolosmegye és Marosozsék rendjeinek a' lólopások meggátolatlására hozott 's velők közölt végzés nyomán kelt azon felszólítások következtében, hogy keblökbeli gyanúlan lóval utlevél nélkül utazók ne tartóztassanak le, viszáraitott, hogy Háromszékkel közölt határozata csak a' gyanus egyedeket érdekelvén a' jámborok illetlenül hagyatnak. Aranyos- és Csíkszéknek a' kőborozigányok megtelepítése iránt hozott határozatát tudató leveleikre viszáraitat: hogy a' rendek azt tudomásul levén 's e' tárgyban mind kebl, mind felsőbb intézkedések levén, azokhoz alkalmazkodnak. Csíkszék rendjeinek a' Midácson át Erdővidékre huzandó utvonallal iránti felszólítások nyomán meghagyatott miklósvárszéki alkirálybíróknak, hogy azon ut elkészítésében Csíkszéknek legyen segédül, miről is Csíkszék értesítettint fog. — A' mult octóberi közgyűlésen történt alkirálybírói választás felsőbb helyről mindéddig megérősítést nem nyervén, eziránt folyamodás határozatott, valamint fölírás azért is, hogy az országos bizottságok munkálatai a' rendekkel országgyűlés előtt közöltesse.

Az E. H. S z á s z-R é g e n b ő l és vidékéről levelet közöl, mellynek egyes helyeit nem leend érdektelen itt kiemelni; ismértető vonásai azok az erdélyi népélet 's miveltségnek, valamint a' szorgalom 's igazság-szolgáltatásnak. — „És lón a' napokban, hogy sokan kimenének a' szászregeni nép vénei közül a b o r n y u k m e z e j é r e, holott is lónék nagy vivát-kiáltozások és áldomásívások a' nép véneitől a' b o r n y u k l e g e l ő j é n. És legelőnek a' nép vénei, mivel sikerült felsőbb helyen megnyerni: e' baromvásárnak régibb jó helyéről egy újabb rossz helyre — bornyuk legelőjére áttelét, és kimérék a' baromvásár határait a' bornyuk legelőjén, mellybe foglalva volt a' reformátusok és görögkatholikusok temetője is.“ Miért tétetett el e' vásár régi helyéről, nem tudhatni, de hogy illy céliránytalan, a' vidékre káros 's baromvásárra nem alkalmas helyre tétel csakugyan megtörtént, a' miatti bálmat nem tilkolható el. Közöl ezután holmi helybeli hiányok satyrák érintése után a' vidéki népélet veszi szemlére, hol kevés vigasztaló, ellenben tömérdek kebellázító eseményre talál. Utonállás, rablás, házfeltörések napi renden vannak. Teke vidékén az esztenákról tize-

delték meg e' napokban a' juhoknak első fajzását. Faragón, hol minap egy haszonbőrleire gyilkosok törtek volt, most egy más udvarban a' dominális bírót éjszaka rohanák meg 's irgalmatlanul öszszrontották, még teng az élet benne. Alig van helység, mellyben ehez hasonló 's más nemű események ne merülének fel, mi mindenesetre szomorító véres vonás a' népélet körrajzában. De kitől is okuljon a' nép, midőn még sa j á t p a p j a i s r é s z e g e n ö s z z e v e r e k e d n e k, miként történt az oláh pünkösztör Pókólán, hol két pap részegen a' p r e s z k u r a d i v i s i ó j á n ö s z z e v e r e k e d e t t ' s m i t ö b b k ö z l ő h a l l o m á s a s z e r i n t — a' t e m p l o m b a n ! H o g y n e e s n é k m i n d e z, m i d ő n a z e f é l é k a k a d á m l y o z t a t á s a r a e g y l é p é s s i n c s t é v e. Nyuljatok kebletekbe ti, kiket a' gondviselés azon állapotba helyezett, hogy módotok is, de kötelességetek is volna az erkölcselenség sarába sülyedni népen segíteni 's valljátok meg: tetteitek é csak egyetlen lépést az öszszes nép erkölcsi emelésére? Korteszédésre, hivatalvadászatra ezeket költöztetek — nem bizva saját érdemeitekben 's ezek által megalapították a' nép erkölcsének öszszedült romjain a' hivatal, mellynek szépsége ellenére azután a' sárba taposott 's hivatali lépcsőnek használt népről mit sem gondoltok. Korteszédésre, lélekadásra látsra vánnak forintok, de népnevelésre, népkiskolákra fillérek sincsenek.

Közöl ügy képzeli hazánkat, mintegy francia gouvérnante által elferdített kisaszsonyokát, kinek minden tette nem a' higgadt ész, hanem csak a' divat által izgatott heves képzelet kormányozza. Így van hazánk is. Nemmondhatni, hogy újabb időben a' korszerű eszmék, mint épen a' divat, hozzánk is el nem jöttek 's mint újdonságok zajt nem ütöttek volna; de a' mint jöttek, úgy el is enyésztek nyom nélkül. Örökváltság, ösiség — eltörlés vagy módosítás, háziadó, kétgaras, vasut, kereskedés, ipar, gazdasági, vizszabályozási, védegyeleti, agarászati 's b. egyesület, népnevelés 's b. 's b. épen úgy megjöttek, valamint a' s z é p n e m n é l h o s z s z k ü r ö m, a b r o n e s o s s z o k n y a, p i p á z á s, k o e s i s k o d á s 's b. divatoztak 's divatoznak. De kérdi közöl: mindazon eszméből hány virult fel hazánk (Erdély) sivatagon gyászoló téreint? Egyetlen egy sem. Imennek, vagy amannak színelges virulása csak olyan, mint sorvasztólázás ember pirosága, vagy mint az evangéliumi magvetőnek tövis közé, utarra, vagy sziklára hintett buzája. A' nagyobb testvér Magyarországot e' tekintetben szerencsésebb. (némi) Természetesen! mert nem elég csak szájjal akarni, tenni is kellene; ezt már az öreg Saultól meg lehetett volna tanulni, nam priusquam feceris consulto, et ubi consulueris mature, facto opus est. „Könnyű Magyarországon, mert ott sok pénz van“ (De mennyire! mintegy 35 millió adósság!!!) mondják azok, kiknél az eszme jégkebelre talált. Silány ellenve-tés uraim! több intézetet lehetne létesíteni, mihez nem annyira sok mint kevés pénz, de sok jóakarát, állandó kitűrés 's kis nélkülözés kellene. De épen ezek hiányában silylik az árva haza. Mi a' pénzt illeti, ezen is könnyen segíthetni, közöl látott sok tehetős urat poharazni, kártyázni, mulatni; egy a' hoz értő ur többet magával megiskiz széni jó kedvében 8—10 palack pezsgőt (ez már első rendű fogyasztó) természetesen k ü l f ö l d i t (de már így vétek a' fogyasztás) per 8 vagy 9 ft. mindjárt = 80 v. 90 ft. Ekkor elkártyáz 30—40 's még több aranyat bujában, vagy haragjában. Már most ezen pénznek, melly ily nem az isten képre terem-tett lények módjához illő módon fordult el, ha csak tízed vagy huszad részét adná is az irt ur közcélokra, felét pedig gyámoltalan gazdaságamost egy, majd más részecskéje javítására fordítaná 's b. 's ha mentül több tenne így, úgy bizonyosan lassankint ók is üdülének 's non ferret aetas parentem pejor avis progeniem vitiosiorum.

Julius 2kán Kükü l l ó m e g y é b e n — mikint az E. H. jelenti — délesti három óra tájban veres felhő kezd felvonulni nyugat felől; alig volt idő eszmélni a' történet-dókre 's már rémitő zugás közt megjelenik a' fergeteg, minót szem nem látott 's fül nem hallott. A' táj elsötétült; a' ropogástól nem lehet megkülönböztetni a' dörgéseket, mellyek az egész vidéket átvilágító villámokat követék. A' vihar közé jégeső vegyült 's mit a' szélvész megkímélt, azt a' jég rontotta le. Küküllőváron egy házfedel sem maradt épen; csűrök dültnek öszsze, százados fák recsegve omlottak le az orkán iszonyu erejétől; mi több, maga a' 3 századot áttelt grófi kastély is kénytelen volt meghajolni a' természet e' borzasztó hatalmának. Mennyire számítani lehetett, 15 ezer forint kárt okozott e' 10 perc a' grófi udvarnak; a' megyében 's tán a' hazában is nevezetes kert pedig század alatt sem fogja kiheverni a' néhány perc rombolását. A' szép vadaskert sövénykerítései ledőltek 's a' vadak nagyobb része elszabadult. Egy parasztnő patakon mosta gypját 's a' zivatar elől egy kereszt alá vonult; a' fergeteg letörte a' kereszt 's a' kereszt alatt védelmet kereső pórnó szörnyet halt! Ó-Karácsonfalván a' villám hét gyermeket fosztott meg apjuktól, neje a' nyolczadikkal marad terhesen özvegyül. A' töröküzát, melly felett a' vész elvisított, megrongálta ugyan

a' fergeteg; de kiheveri, a' bortermés, melly szépen mutatkozott, megcsökkent. Aratásra mind e' mellett is kedvező kinézés van.

József-nádor nemzeti képesarnokát alakító egyesülethez közelebbi napokban következő érdekes levél érkezett: „Ó felsége Mária Ludovika, fenséges főhercegnő 's Parma uralkodó hercegaszszonya, a' Pesten alakítandó József-nádor nemzeti képesarnoka előmozdítása végett hozzá intézett kérelmet annál inkább kegyesen fogadja, mivel az Magyarországra nézve oly nevezetes napon nyitattik meg. Ó Felsége ennél fogva azzal bízta meg Kerpel Leopold magyarságban születésű festőművészt, ki magát Olaszországban képezte művészetében és sok oldalról ajánlatot, hogy a' római colosseumot, saját tanulványaiból előmutatott és szorgalmasan készített mintalap szerint olajban fesse le, mellyt ó Felsége arra szánt, hogy emlékül József-nádor nemzeti képesarnokának küldje be még ennek megnyitására előtt, minthogy a' műnek még f. e. szeptemberben el kell készülnie. — Reményli ó felsége, hogy a' fiatal művész magának és hazájának bocsületet szerzend 's feladatának közlegülésre méltólag felel meg. Schönbrunn 1846ki július 8án ó felsége a' fenséges főhercegnő, Parma hercegnőjének főudvari mestere gróf Bombelles Károly m. k. — Midőn nemzeti vállalatunkra nézve ezen igen örvendetes tudósítást nyilvánítani alulírtnak szerencséseje van, nem kételkedhetik, hogy e' magasztos példa sikerdús ösztönül hatand egyebekre is, kiknek tehetségükben áll a' kitűzött nemzeti ünnepeket és az azt örökítendő intézetet hasonló nagylelkűségi adományokkal minél dicsőbb fényben előtűntetni. Kéretnek ezáltal ismét és újlag azon t. e. z. hazafiak, kik az említett egyesülettől ennek célja előmozdítása végett aláírási leveket sziveskedtek elfogadni, hogy ezeket (miután mind a' viszázküldés határidejét már túlhaladták, mind pedig a' nemzeti képesarnok-megnyitás napja mindinkább közeledik, melly alkalommal több tekintetből szükség leend a' t. e. z. részvevők neveikre) minél előbb viszázküldeni ne terheltessenek. Mátray Gábor egyesületi titoknok.

Az Iparműkiállítás tétő. Az iparműkiállítás rendezés alatt levén, — ezért 's mert a' bejelentett kiállítások legnagyobb része sem érkezett még meg: a' kiállítás csak néhány nappal későbbben nyitatta meg. Addig is, kik még kiállítani szándékoznak, ezekre a' nemzeti museum épületében még folyvást átadhatják. Pesten, július 30 1846. Csánády jegyző.

Budapesti napló. (Aug. 2kán.) A' győri polgár-örhadi zászlószentelési ünnepélyen jelen volt Budapest, Esztergom, Komárom 's Arad városi polgárképviselek a' gőzhajó-társaságtól ingyen szállítást nyervén, nemesak az illető hajókapitányt díszes ajándékkal lepték meg, hanem a' szállítás fejében járandó maradványösszeget önkéntes adakozással növelvén, azt (négy száz pengő forintot) az iparegylet keblében létező rajszkolára szentelték. A' derék polgárképviselek nem áldozhattak, főleg önkörüket illetőleg korszerű 's jelentékes célra, miután az iparos műszakok emelése 's virágztatására nem csekély hatású tényezőül valóandó az érdekel iparegyleti rajszkola, melly iránt hogy minél forróbb 's általános részvét gerjedjen hazaszerte, fellejedo műiparunk érdekében szívből ohajjúk. — Mult héti délelőtti utáni órákban tartattak a' kegyesrend budapesti kir. gymnasiumban a' második felévi közvizsgálatok befejezésül divatozó szavalatokat, miken a' költészeti és szónoklati osztály némely kitűnőbbi nem csekély jeleit adák szorgalmok és szavalati tehetségöknek. A' kegyes rend apó kezei alatt örömgörjesztőleg fejedeznek a' haza reményei. Annál busitobb érzelimmel értesülénk minap hiteles kulföbül, miszerint a' mult évben már magyar nyelven megjelent kegyesrendi névsort némi csekélyszéri érdekek következtében ismét latinul szándék szerkeszteni. Ideje még a' kitűnő honfias érzelmű rend kormányának a' kezdeti nemzeti uton maradni, midőn már a' n. v. aradi megyei névkönyv, a' minoriták több évi névtára 's mi legfőbb: az országos hivatalok 's iskolák névtárai is nemzeti nyelvünkön jelennek meg! — Sajtó alól kikerült, 's minden pesti 's bizonyos Emich Gusztáv által többi hazai könyvtárusinknál kapható: „Világörténeti elbeszélések Schultz testvérpártól“. E' munka ugyan főleg 's tulajdonképp korosabb ifjúság számára van írva és szerkesztve, mindazáltal bármely korotól is élvezet 's haszonnal olvasható. Fiatal keblek műveltetésére célzólag, mennyiben 's hol csak lehetett, a' tiszta józan szabadság 's honzeretet eszméit emelék ki szevők az elbeszélésekben, miken három nagyobb költeménnyel 's helyenkint alkalmas tanulságos jelmondatokkal érdekesíteni iparkodtak. A' pártfogó méltóságos gróf (Batthyány Kázmér) hazafiai bőkezűségéhez illő díszes kiállítás, finom velmen 26 sűrűn nyomott ivre terjedő, 's a' jeles czímlapon kívül két képpel ellátott munka ára — jelenleg még — csak 4 ft 30 kr pp. — „A' szabad jász-kún kerületi váltóságának első százados örömnempe az ezt magas jelenlétével díszesítő József es. kir. örökös főhőnek, Magyarországnádorispánjának, mint a' jászok kúnok grófjának 's birájának e' minőségben félszázados ünnepével egyesítve Jász-Beregyben, május 20kán 1845. E' cím alatt most jelent meg gyönyörű kiadásban az idézett ünnepély emlékkönyve Landerer és Heckenast betűvel. Még egy közhaszonra szánt munkát említnék meg, melly ily cím alatt került ki sajtó alól: „Tagosztály, kézikönyvül különösen tagosító földbirtokosok és bírák számára. Irta Micskey Imre.“ Nyomatott Pápan a' reform. főiskola betűvel. Addig is előleg, míg bővebben ismertetendü Társalkodónk, e' népszerű 's tárgyaló kimerítő monographiáról — értekezésről — megérintjük röviden, hogy azt

minden, kivált fiatal helység vagy puszt kézikönyvül 's ka megfejlesztésre. Igen orvostudori vitakötött közre az alajkr gyelmet, mivel az utitást visz véghez, meggyőződhetünk szerü volt. Hiedelm derék atyjának Hójának e' pályaböng k tud. egyetemünk lálkozánk az előhá kari növendékek nyok magyarul sz

Mult hét egy b ő l „Schaffler M egy csoport bámu natokkal gyönyörű szép hajnalban h patak már csörge e' titkos szülemén kedélyvel ballag adá, hogy e' nyílá vezeték serve; a' f harmadnap újra s lemre. — A' fővár kozunk a' gyermek rézvárosi utcázás kocsikkal futáro 's ha ezt meguntá érdekes tárgyal s kor meg sárral ha az ugy sem tiszta dekkel e' kis közö lett sem fékez sen vást mulatozó ser esőkenti élveiket társaságot arra, lyát tervezzen, m kezett, de ez is m létesül, addig pe zánkban a' dohár szerü áron a' ker szivarázás, négy áldozatul füstölög mallynek noha le egy veréb mint l naponkint egy es telezők szemébe sinokban is kifüg szögösabb pusztá dapti vízőzön; m hazánkban divat szegénység sántá vást újabb műve talik. — Az ipar több reményink rő sorsjegyek is hivatalunkban is parvédegyet ide napjain fog tarta gyelmezettnek. — vas Ignác orvo

Uruguay és kötetett, m királynője lemo birtokát illető társaság a' spa séggel bíró áll csánát mondat két hatalom né hajók egymás jogaival birand viselőket 's con zódésnek alágya ban kell hagra urat küldé fell lésül a' spanyol mi szerződés t

A' minisz és kedvező foly eddigi főhelyta nak állítólag ig fájlalja. — O'Co ba; utjának ez lani a' repeális doni polgárme tudósok, írók é mennyi nevez emített osztály többsége azo ros" tudomán nyok osztályán ki illetélen alka matali kar egé leg válaszolt; áldomásra mé

minden, kivált fiatal ügyvéd, mérnök, bíró, tagosító 's birtokos helység vagy pusztá, mind magyar, de főleg erdélyi véreink kézikönyvül 's kalauzál használhatják e' közhasznú kérdés megféléjére. Igen jutányos ára 30 p.kr. — Ifj. Horváth József orvostudori vitakozása ünnepélyére rövid értekezést bocsátott közre az alajkrákról, mely annyiból igényel leginkább figyelmet, mivel az itt rajzolt kör köznépközlés igen sok pusztítást visz véghez, miről ez utóbb lefolyt évben magunk is meggyőződhetünk 's így annak ismertetése igen csel- és korszerű volt. Hiedelmünk szerint a' megkoszorúzott derék fiú, derék atyjának Hontmegeye r. főorvosának 's a' m. ak. r. tagjának e' pályaboglálral valódi atyai örömet szerzett. — Magyar k. tud. egyetemünkben ez év végén ismét egy tanujelével találkoztunk az előhaladásnak, t. i. a' bölcsezt, orvos- és törv. kari növendékeknek pályáevük végével kiadandó tanusítványok magyarul szerkesztetvék.

Mult hét egyik üdülési napján a' Krisztina városból Schaffler Miska' mellett a' hegyek közé vonuló uton egy csoport bámuló ember áll meg 's földre szegzett pillanatokkal gyönyörködék a' természet játékán, mely itt azon szép hajnalban hős forrásnedvet fakasztott kebléből; a' kis patak már csörgedezni kezdé 's néhányan vígadva fürkészték e' titkos szüleményt, midőn egy szőlőmives víznél hidegebb kedélyvel ballagván elő a' hegyoldatról, azon felvilágosítást adá, hogy e' nyílás a' svábhégyről Budavárba szolgáló vízvezeték serege; a' forrást másnap csakugyan bedugták, — de harmadnap újra szivárogni kezdett alig méltatva több figyelmet. — A' főváros utcáin szokványos falusi fajával találkozunk a' gyermek-mulatságoknak; az illó uton 's néhány teréziavárosi utcán kis mooskos fickók dunnyehéjből készült kocsikkal futkároznak, 's ezekből locsolgatják az átmenőket, 's ha ezt megunták, az utcái tölcsárban lubiczkolnak 's igen érdekes tárgyat szolgáltatnak az arra sétáló festészeknek; máskor meg sárral hajálnak, száraz időben pedig port szórnak az ugy sem tiszta levegőbe, 's lehetetlen nem viseltetnünk érdekekkel e' kis közönség iránt, melyet illyes pajzánkodási mellett sem fékez senki. — A' budahegyeségi kies lakokban folyást mulatozó sergek tartózkodnak, kiknek e' nyár ritkábban csökkenti élveket mint máskor; ez indíta ismét egy keletkező társaságot arra, hogy a' szépvidékbe részvényeken vaspályát tervezzen, melyre mint rebesgetik, számos aláíró gyülekezett, de ez is majd csak az alagút (tunnell) után létesül, ha létesül, addig pedig majd csak tervalkban szendereg. — Hazánkban a' dohányt véres vertéken szerzi a' természet, egyszerű áron a' kereskedő, kettősön a' gyárnok, hármason a' szivarárus, négyesen a' fogyasztó közönség 's végre ingyenélő adozatul füstölög el az élvek sovány istenaszszonya oltárán, mellynek noha legtöbbször olyan papja van, kinek jobb lenne ma egy veréb mint holnap egy tűzök, mégis költségrovatában naponként egy esomó-szivar fordul elő, mellynek füstjét a' bitelezők szemébe fúdogálja. Ez fővárosi kép, mely vidéki casinókban is kifüggeszthető. Publicista urak, a' szivarözön országosabb pusztítást viend véghez, mint a' nem rég mult budap. ti vízőző; mert hol a' szivar mellőzhellen elelmi szer, mint hazánkban divatozni kezd, ott e' tőkepénzeten világban a' szegénység sántikálva is elközeledik. — A' műkiállítás folyást újabb művekkel szaporodik 's a' közönség által látogatatik. — Az iparműkiállításra napról napra még keesegetőbb reményink vannak; ez alkalomra nagy nyereeményt igéző sorsjegyek is osztattak ki; illy nyerő sorsjegyek szerkesztő hivatalunkban is 1 pgő forintjával kaphatók. Az országos iparvédegylet idei közgyűlése f. évi aug. 20kán 's következő napjain fog tartatni; mellyre az iparegylet baráti ezennel figyelmzetnek. — Az orvosi kar jövő évre dékánul ismét Havas Ignác orvost. rt választotta meg.

Spanyolország.

Uruguay republica és Spanyolország közt szerződés kötött, mellynek első pontja szerint Spanyolország királynője lemond minden jogáról az Uruguay köztársaság birtokát illetőleg; második pontja szerint a' nevezett köztársaság a' spanyol királynőtől szabad, független, önfelsőséggel bíró állománynak ismertetik el. Kölesős bünbocsánat mondatik ki 's kártérítések rendeztetnek 'stb. A' két hatalom nemsokára kereskedelmi szerződést kötend; hajóik egymás kikötőjében a' legkegyeltebb hatalmak előjogaival birandnak. Mindegyiknek van jogadipomaticus ügyviselőket 's consulokat a' másikkal kinevezni. Az alapszerződésnek aláírás után 18 hónap alatt, vagy előbb helyben kell hagyatni. — Az új granadai republica Mosquera urat küldé felhatalmazottul Madridba, elismerés-eszközül a' spanyol kormány részéről 's hogy ezzel kereskedelmi szerződés tárgyában alkudozzék.

Anglia.

A' miniszteri választások az alsóház számára gyors és kedvező folyamatban vannak. — Heytesbury lord Irland eddigi főhelytartója Angliába tért vissza. Bucsulakomájának állítólag igen gyér látogatója volt 's elutazását ki sem fájlalja. — O'Connell diadalmenetet tartott Dundalk városba; utjának célja, tegifiatalabb fiát dundalki jelöltül ajánlani a' repealistáknak. — Jul. 10én Mansionhouseban a' londoni polgármester nagy, egészen szokatlan lakomát adott, tudósok, írók és művészek számára. Kevés kivétellel valamennyi nevezetesség, mellyet csak felmutathat a' három említett osztályból Anglia, hivatalos volt e' lakomára. Nagy többsége azonban a' vendégeknek, az ugynevezett „szoros” tudományszakokhoz, névszerint a' természettudományok osztályába tartozott. A' porosz követ Bunsen lovag, ki illetően alkalmaknál soha nem hiányzik, az ó 's a' diplomatai kar egészségére ivott polgármesternek következőleg válaszolt: „szerfölött megisztelve érzem magamat, hogy áldomásra méltatnak egy illy jeles gyülekezetben. Ugy hi-

szem, ezt részint azon ragaszkodás és szeretetnek kell tulajdonitnom, mellyet Anglia már gyakrabban bizonyított fels. uram a' porosz király iránt, kit a' tudomány 's irodalom magasztos becsülésében egy uralkodó sem mul felül, 's ki azokat trónja legragyogóbb díszének tekintti. Szerencsét kívánok a' gyülekezetnek, hogy a' világ első városának első előljárója maga körébe gyűjté mind azt, mi ez országban, tudomány, művészet, irodalom és bölcseztet tekintetében nevezetes. Első ízben történik, hogy itt illyetén gyülekezet látható 's én örvendve idővölzem önökét, további jeleül azon elismerésnek, melly a' britt tanítók és tudósokat illeti. Mert a' világon egy ország sem szült annyi képes és híres férfit mint Anglia. — Jul. 9én délután a' newlyni lelkészséget, Truro közelében Cornwall grófságban, példátlan felhőszakadásos vihar látogató meg. A' magasokról leomló ár a' cast-wheal-rosei ólomakna felé hömpölygött, 's azt hamar egészen eltölté. Néhány, de csak igen kevés munkás még idején menekülhete meg, 43an azonban nyomorúságosan fultak az aknába. — Hobhouse keletindiai ellenorségi elnök Nottinghamban versenytársa Feargus O'Connor ellen a' választásnál megbukott. O'Connor a' választó gyülekezet előtt, mindnyájok tapsai közt, a' chartisták elvéről 's nevezetők eredetéről, évenkénti parlamentről, általános szavazásjogról, golyóvali titkos szavazásról, egyenlő képviselétről, semmi vagyonbeli képességről, ellenben az alsóházi tagok díjaztatásáról szónokolt. Midőn kézzelre került a' dolog, a' miniszterjelölt részére csak hármanbátorkodtak fölemelni kezüket, míg O'Connor nevével „egész erdőkéz” volt látható. A' zaj csilapultával a' sherif kijelenté, hogy a' megválasztás O'Connorra érte. Ez azonban fölémelkedvén a' megválasztást el nem fogadta, megjegyezvén, miszerint ez csupán előgyakorlata volt a' nemsokára megkezdendő köztválasztási versenynek; akkor majd férfi férfi ellen küzdend Hobhouse ellenében. — Jul. 11kén a' londoni polgármester ismét lakomát adott a' Mansionhouseban Ibrahim pasa 's kísérete tiszteletére. Egy illyetén meghívás nagy megbecsülés jele. Russell lord 's több más miniszter, számos alsóházi tag, a' keletindiai társaság elnöke, London város összes tanácskara, három báró Rothschild, Montefiore 'stb. valának jelen. Ibrahim pasa jóformán bele okult már az angol társasági szokásokba 's tudja jól, mikép kell a' toasztokra felelni, vagyis inkább tolmácsa Rubar megszokta már a' szép áldomásokra francia nyelven illő köszönettel válaszolást. Russell e' mellett azon jó ízlést tanusítá, hogy az egyiptusi fejedelmek reformjairól mitsem szólt, hanem csak Anglia iránti barátságos érzelmeket 's az Egyiptusban utazó angolokkal dicseretes bánásmódot emlité. Nevetnie kellett Ibrahim pasának az ugynevezett „szeretelbilikom” fölött, melly a' lakoma elején az „áldomásmestertől” irányoztatva, nagy ünnepélyesen keringé kézzül kézre a' társaságban. Egyébiránt Ibrahim igen szívesen 's jó kedélyvel veszi mind ezen udvariasságokat 's Johnbull általtján véve meg van vele elégedve.

Franciaország.

Annale kir. hg. Jul. 17kén vasuton Orleanson keresztül Párisba érkezett 's innen haladéktalanul Neuillybe rándult. A' hivatalos lapok egy alkalommal telvék azon fogadtatási 's áldomásbűszökekkel, miket a' herczeg útközben a' bírák és megyekormányzókkal váltott. — Párisba Portugáliából érkező tudósítások ez ország helyzetét igen szomorú színekkel festik. Donna Maria kormánya tényleg megszűnt; a' királynő, miután lebetegülése mindinkább közelg, a' státusügyek vezetését férjére bízta 's ez az uralkodó vélemény szerint nincs kellő birtokában a' hasonló minőséghez megkívántató tulajdonoknak. A' lissaboni udvarnak nem lesz egyéb hátra, mint Anglia fegyveres közbejárulását kérni, 's magát egészen pártfogója karjaiba vetni. Mi Angliát illeti, Párisban pillanatig sem kételkednek azon, hogy Palmerston lord a' lelépett miniszterség értelmében, a' hg. Coburg Leopolddali házassági tervet folytatandja. — Sőt ugy vélekesznek, hogy min Aberdeen lord csak kéz alatt iparkodott, annak létesítésén Palmerston nyiltan 's tartózkodás nélkül fog munkálkodni. Így hangzik hallomás szerint a' Bulwernek adott utasítás is. Ez, valamint a' jelen angol státustitkárságnak saját gyorsaság, végre a' terjedező szabadkereskedési elvek képezik a' három portot, mik a' francia kabinethetnek aggodalmat okoznak. Egyébiránt Palmerston lord biztosításai, miket a' francia udvarnak hivatalosan 's azonkívül bizalmas barátsági uton is tőn, őszintéknak látszanak, 's nyugtató hatással bírnak.

Egy főszerepet játszott személy miatt majd tragicomicus hatású per folyt le minap a' párisi eskütszék előtt. „Egy szegény ördög, Daloz nevű patyolattakács folyó évi aprilhó 18kán mintegy huszad magával a' sz. Lajoskórház egyik teremében volt, hol is a' párisi kórházorvosoktól utasítással ellátott személyek ingyen fürdőt használnak. Épen Lecomte gyilkos merényéről volt a' szó. Daloz ekkor dolyfős hangemelkedéssel mondá: „a' királyra lőttek 's nem találtak el; nem is fognak így e' zsarnoknak ártani; lenne csak

alkalmam, tudom, találnám én; egyenesen arcának céloznék, mert egész testét pánczél borítja.” Orleans herczegről a' legiszonyubb, leglázasztóbb kifejezésekkel emlékezek. Illy módon dühöngött ez árva majd másfél óraig, jöllehet a' felingerült hallgatók figyelmezteté: vigyázzon magára, mert könnyen becsukják; mire azt felelte, hogy mindent tagadni fog. Ezt tev é a' felügyelő bíró előtt, azonban hozzátéve: meglehet, a' fürdőgőz fejbészálta okozá ezt. A' főség 's királyi családértésről vádolt nyomorult megjelent a' szajnai eskütszék előtt, „kis, beesett szemekkel, vékony remegő ajakkal 's olly beszéddel, melly gyors 's heves folyamamodorával ábrándos jellemre mutat.” Daczára a' tanuknak mindent tagadott az eskütszék előtt, tagadása azonban nem segített rajta, valamint azon mentegőzése sem, hogy tán a' fürdőgőz szállott fejébe, 's egy évi fogságra, 500 frank bírság 's költségtérítésre íteltetett.

Algiri tudósítások szerint Jul. 3ka óta több hadosztály nyomult a' marokkai határok felé, mivel ott ellenséges csapatok mutatkoznak. Dzsemma Ghazouat mellett néhány törzs, melly a' sidibrahimi mézárásban részt vett, Cavaignac tábornok pillanatnyi távollétét használván, a' határra vezető utépítéssel elfoglalt sergeket megtámadta; a' tábornok azonban véletlenül visszaérkezett 's a' mintegy 500 főnyi erős ellenséget olly annyira beszorítá, hogy nem maradt egyéb választása mint fegyverét lerakni vagy a' tengerbe ugorni. Miután nem akarták magokat megadni, özszeresen vagy lekoncoltattak; vagy a' tenger hullámiba fultak.

Timon (Cormenin) röpirata a' választási vesztegetésekről nem rég megjelent. Cormenin jól isméri a' választási mezőt 's a' szellemet, melly ott rongál és terem 's csipős éllel ostorozza a' vesztegetőket és vesztegetetteket, t. i. a' választókat magokat, kikben, mint elég igazlelkű azt megvallani, a' méreg olly mélyen gyökerezik, mint a' megvesztegetés vezériben. Minden választónak ugymond, meg kellene emlékeznie, hogy ő, miután Franciaország 35 millió lakosból csak 220 ezer bejegyzett választót számlál, 175 lakosnak törvényes képviselője. Ezt kellene minden választónak szüntelen szeméi előtt tartania, t. i. hogy ő csak képviselő, hogy a' választók egyike sem személyes joga erejénél fogva szavaz, hogy mindegyik 175 más francziát képvisel, hogy mögöttük a' nemzet áll, mellynek felsősége a' föld hátán ép olly kevéssé bir kezdettel és véggel, mint az isteni felsőség az égben és mivel nincs kezdete nincs vége, e' felsőség el nem oszolhatik, el nem téved, önkényt nem szenved, nem romolhatik, nem halhat el. De a' választó, ki fenyegetés vagy bizonyos ígért kegyre várakozás által magát önmeggyőződése ellen elhatározatni engedti, megcsalja a' törvényt 's elárulja a' hazát. Itt Cormenin végtelen hosszu lajstromban mind azon előnyt 's javadalmakat sorolja elő, mikkel a' kormány a' választókra hatás végett kecsget: itt egy alkalmazás valamely dohányhivatalban, egy előléptetés, diszkereszt, kerület vagy közönségre nézve ígért valamely épület létesítése vagy helyrehozása iránt, ígért továbbá valamely kép, pénzsegély, közut, vasut, csatorna 'stb. tárgyában. Innén ama végtelen czivódás a' boszus és kedvelen ellenzék és az örömtől ujongó középkek között. „Ti vesztegettek. Mi nem vesztegetünk. Ti elfélnkítitek a' hivatalnokokat. Mi senkit sem félnkítünk el. Itt vannak tények. A' tények koholtatvák. Fogtok é bizonyítványok hinni? Nincsenek bizonyítványok. Ti a' miniszterség mellett szóltok, mert állomásitokat meg akarjátok tartani. 'S ti megtámadjátok a' miniszterséget, mert állomásitokat el akarjátok foglalni. Ti pártoljátok a' csalást, cselosztvényt, csábítást és kényszerítést! Nem, ti rágalmaztok minket. Ezt ti cselekszitek. — Nem! — Igen! — Nem! — Közepett e' szeretetreméltó félbenszakasztások 's olly udvariasan váltott finomságoknak elharácsolatnak az ülések, a' többin jelenlenni nem érdemes. Csak azt feledém még hozzá tenni, hogy midőn ellenzék 's miniszterség ezen veszekedéseknél hévbe jönnek 's megizzadnak, minden küzdő, fegyvernöki kíséretében kimegy 's vagy a' tornáczon szí friss levegőt, vagy a' csemegetárban frissítőkkel hűtözik. De ama nézet, ugy vélekeszik Timon, miszerint egy kis vesztegetés nélkül nem lehetni el, majd a' miniszterség ellen fordulandó nyillá fog válni. A' hol személyesen nem engedik magokat az emberek megvesztegetetni, olly helybeli megvesztegetés használtatik, aprépet öszszehajta. i. a' választókat egy folyam partjára 's egy hid képét lebegtetni ott szeméik előtt; a' vendéglőknek, kávészaknak, pékeknak, mézárásoknak, de jól megérve nem valamennyinek, csak a' kik választók, laktanyákat ígérnek 's mind ezen emberek már egész ezredeket látnak ép étvágygyal 's örökös szomjijal indulóban, serök, borok, ürmösök, zsemlyéjök, husok fogyasztására; távolból hangzik a' kúrtriválás 's a' dob hiszékeny fulókbe. 'S illy ígéretnek mellett végül mindig így fejezik be: „ha ellenzéki követet választottak, e' dicső dolgokra számot ne tartsanak.” Én — kiált fel Timon — két utat mutattam felnektek; mindkettő, választó uraim, nyitva előttetek. Az

egyik fejtelenségre vezet elvromlottság's a személyek megvesztegethetősége's telhetetlensége által; másik a képviselői kormányzás szigorú's tiszta igazságához. Ez az ut, mellyena' becsületesek járnak. A választás rajtatók áll.

Duchatel gróf's belügyminiszter tudósításokat kap a megye kormányzóitól, miszerint ezek működése a mostani választásoknál részéről igen kesernyős. Az ellenzék hatását nemzeti jelszavak alatt gyakorolja. A belügyminiszter még is reméli, hogy legalább 50 — 60 szótöbbsége lesz, főleg miután a legitimista párt nagyon leolvadoz. Guizot folyvást gyöngéledik's orvosai legnagyobb önkímélést javasolnak neki. Majd naponként mennek futárok Valricheri jószágára. Valószínű, miszerint Guizot a választások's jelenlétét igénylő néhány kamráülés után valamely németfürdőbe rándul. Hallomás szerint az orvosok Emst ajánlották neki.

Olaszország.

Rómában jul. 10. 's 11ke közti éjjel porosz királyi herceg Fridrik Henrik Károly, a porosz király nagybátyja's porosz kir. sz. Jánosrend nagymestere hoszasz betegség után elhunyt. A herceg, ki 1781. dec. 30dikán született, 25 évig lakta Róma várost, hol is gazdag adakozások's jótékonyág által tette magát emlékezetessé.

A mostani pápa családjáról következő közelebb adatokkal szolgálhatunk. Mastai család lombard Cremából a XIV. század végén vándorolt ki és Sinigagliában telepedett meg. Azóta egy vagy több tagját az ottani helyhatóságnál találjuk alkalmazva. XVIII. század vége felé Farnese fejedelem, parmai's piacenzai herceg, üdvös szolgálataért, grófi méltóságra emelte a Mastaiakat. A Ferretti nevet ezek egyezség útján e törzs utolsó ágával házasság által nyerték's a főág azóta mindig e nevet viseli. Jeromos a pápa atyja az olasz forradalom's republica idején sok

bajnak volt alá vetve. Testvére András, pesaroi püspök Mantuába huztatott mert nem akart a francia kormány-nak bódolni. Ezen püspök mint író következő munkájával: „Gli Evangelisti uniti, tradotti e commentati,“ nevezetessé lón. IX. Pius a' volterrai collegiumban tanult bölcsészetet és jogot. Akkori gyöngéledő egészsége fölmenté őt a francia őszeirástul, később azonban azt is okozta, hogy a pápai nemes testőrségnél, hova tagul folyamodott, be nem vétetett. VIII. Pius tanácsára papi rendre szentelte magát's 1816ban ernyedetlen buzgalommal kezdé hittanulmányait. 1823ban szentszéki megbízatással Chilibbe utazott, honnan csak 1825ben tért vissza. Ugyazon évben a sz. Mihályféle jövevényde (hospitium) igazgatójává nevezetett. 1827ben XIII. Leo pápa spoletói érsekké nevezte őt, hol 1833ig maradt's aztán az molai püspökségre mozdított elő. 1831ki forradalomban ő volt, ki Circognani tábornokot fegyverlerakásra bírta.

6lik szám.

2109. Árcsökkenési hirdetvény. A m. kir. építési főigazgatóság részéről ezennel közhírré adatik: hogy a' budai kir. vár vizgépé hajtására 1846/47 évre megkivántató ígás lovak kiszolgáltatása iránt f. évi augusztus 3án reggeli 9 órákor az említett kir. hivatal irodájában árcsökkenés fog tartatni.

Kik tehát e' kir. vizgép-hajtást felvállalni szándékoznak, az érintett napon,

† Az Iparezímátár ügyében. Azon t. ez. hatóságok, mellyek tisztí névtárait beküldéséért — az iparezímátárba leendő pontos megjelenés végett megkerestettek, 's azt még mindeddig be nem küldötték, ezennel újra egész tisztelettel megkéretnek, miszerint az érdeklött tisztí névtárt minél előbb beküldeni méltóztatassanak.

Gyapjueladási hirdetvény.

A' nagyméltósága magyar királyi udvari kamara rendelete következtében a' királyi koronai és kamarai uradalmakban ugyszinte a' váci püspöki jószágokban ezen évben (1846.) nyert és bérmentesen 0-Budára, részint pedig Pestre szállított juh- és bárány-gyapjúnak elárvereltetése 1846dik augusztus 24dikére tűzetett ki; minél fogva megjegyzetvén itt, hogy az árverésnél írásbeli ajánlatokon kívül, szóval tett ígéretek is elfogadtnak, — a' venni szándékozó az árverésre akkép hivatnak meg: hogy a' fenkitűzött napon délelőtti 9 óráig személyesen, vagy törvényes hatalommal felruházott megbízottjaik által a' kir. kamarai épületben Budán megjelenjenek, vagy kik írásban adandák be ajánlataikat, e' felírásal „Gyapju árverési ígélet“ a' kir. kamarai elnökséghez, hol azok felbontatlan maradván, az árverési elnök által az árveréshez színté felbontatlan fognak vitetni, legfelébb augusztus 24ig benyújtás.

Az árverési föltételek, mellyekből egyszersmind az árverési eljárás mód, nemkülönben a' venni szándékozó kötelezettségeik is eleve kivihetők leendnek e' következőkből állanak:

I. Ez árverésnek tárgya leendő a' kir. koronai's kam. uradalmakban, ugyszinte a' kalocsai érsekséghez tartozó jószágokban ez évben tenyésztetett juh- és bárány-gyapju u. m.

a) az 6-budai koronai uradalomból mintegy 42 mázsa juh- és 4 mázsa bárány-gyapju.

b) a' diósgyőri koronai uradalomból mintegy 43 mázsa juh- és 3 mázsa bárány-gyapju;

c) a' bácsi kamarai uradalomból, 's nevezetesen az alsó-kulai-pusztai juhászatból mintegy 35 mázsa juh- és 5 mázsa bárány-gyapju; a' felső-kulai-pusztai juhászatból mintegy 41 mázsa juhgyapju; — a' kis-szapári juhászatból mintegy 32 mázsa juh- és 3 mázsa 30 font bárány-gyapju; — a' pusztabéla juhászatból mintegy 69 mázsa juh- és 5 mázsa 50 font bárány-gyapju; — végre d) a' váci püspöki uradalomból mintegy 84 mázsa juh- és 8 mázsa bárány-gyapju.

II. A' szóbeli ígéretek mellett e' nyilvános árverésnél, mint említettük, írásbeli ígéretek is elfogadtnak és a' legtöbbet ígéro nevének kiáltása az egyes ajánlatok összehasonlításából kitünendő eredmény fog eszközöltetni.

III. A' minden venni szándékozóktól befizetendő bánatpénzre nézve következő ár szabattott, u. m. az 6-budai gyapjuért (400) azaz négyszáz forint, a' diósgyőriért (400) azaz négyszáz forint, — az alsó-kulai-pusztai gyapjuért (400) azaz négyszáz, — a' felső-kulai-pusztai gyapjuért (400) azaz négyszáz, — a' kis-szapáriért (400) azaz négyszáz, — a' pusztabéla (300) azaz háromszáz, — a' pusztabéla

(90) pengő forintból álló bánatpénzzel el látva megjelenni ezennel felszólítatnak. A' szerződés aláírása alkalmakor, az árverés útján megállapított kötésbérnek száztíz tizede szavatosságul leszen lefizendő: a' szerződés külön feltételeiről pedig az említett hivatalnál szokott órákban értekezhetni.

A' m. kir. építési főigazgatóság által. Budán, július 28án 1846ik évben. 2—3

gyapjuért (700) azaz hétszáz forint, 's végre a' váci gyapjuért (900) azaz kilencszáz forint pengőben letétessek, pedig készpénzben vagy státuspapírosban (börzei érték szerint, kivéden az 1834. és 1839diki státus-adóssági kötelevényeket, mellyek csak névszerint értékkükben vétetnek el.

E' bánatpénzt, mindenki, ki e' nyilvános szóbeli árverésnél részt veendő, ha bár írásbeli ajánlatot tett légyen vagy nem, az árverési bizottvány előtt leteendő: a' vagy ennek a' kir. kamarai budai taxálói hivatalnál, vagy végre a' pesti kir. sóhivatalnál letett bánatpénzről szóló hivatalos bizonyítványát bemutatandja.

Ugyszinte mindegyik írásbeli ajánlatnak a' megkivántató bánatpénz- vagy hasonló értékű bizonyítványával kell ellátva lennie, az ennek hiányával levő írásbeli ajánlat figyelmet nem igényelend.

Azok, kik írásbeli ajánlkozásaik mellett a' nyilvános árverésnél szóval is ígérni szándékoznak, kettős bánatpénzt nem tartoznak letenni, hanem kívánatukra az általuk készpénzben vagy státuspapírosban, ezeknek börzei értékük szerint, befizetett bánatpénzről szóló egyes betételi bizonyítványon kívül, másod példányban is adatik bizonyítvány, 's egyike ezen bizonyítvány-példánynak a' nyilvános árverésnél leszen előmutandó, másika pedig az írásban foglalt ajánlatához leszen csatolandó.

Az ekkép letett bánatpénzek az arról szóló bizonyítványok egyes vagy netalán másod példányainak visszafizetése mellett leszenek csak visszazadandók.

IV. Ki a' nyilvános árverésnél ígérni szándékozik, tartozik az árverési föltételeket — mellyek felolvasásával az árverés kezdődik — aláírni: mi által teendő ajánlataira nézve magát visszavonadlanul kötelezend.

Szintugy megkivántatik, hogy az írásban teendő ajánlatok, azon nyilatkozást foglalják magokban, miszerint az ajánlkozó a' közzétett árverési föltételeknek magát minden kikötés nélkül aláveti, hogy tett ajánlata őt másolhatlanul kötelezi, végre, hogy nyilatkozatának ugyanazon jog-ereje legyen, mintha az ajánlkozó az érintett föltételeket és árverési jegyzőkönyvet a' írta volna. E' világos és határozott nyilatkozat hiányával levő írásbeli ajánlat figyelmet nem igényelhetend.

V. A' nyilvános árverésnél az eladásra kitéendő gyapju részletenkint, mint ezek az 1ső pontban elősorolták, fognak kikiáltatni, és csak az egyszerre és együtt kikiáltott mennyiségre tétethetnek ígéretek: — miért is a' teendő ígéretek máski nem kiáltott mennyiségre nem fognak értetni, sem a' bámi más föltét alatt tették figyelembe vétetni, mint színté általában a' megállapított feltételek ellen az árverés alatt vagy azután tett bámi kifogások következeseket magokkal nem vonandanak.

ÉRTESÍTŐ.

1846.

Hasonlókép figyelembe nem jöhetnek az árverési's eladási föltételektől bármiben eltérő igényekhez kötött írásbeli ajánlatok; melly utóbbiaknak, hogy eredményök legyen szám szerint meghatározott ígéletet kell magokban foglalniok.

VI. Ajánlkozók, kik írásbeli ígéretek tenni szándékoznak, szabadon és tetszésök szerint az egész eladandó gyapju-mennyiségre vagy annak az első pontban említett részleteire, a' mint amazok kikiáltatnak, tehetik ajánlataikat; de azt minden esetre határozott számmal kifejezni, 3dik pont szerint ráesendő bánatpénzt hozzá-mellékelni tartoznak.

VII. Minden kikiáltás után az ígéro mindegyike köteles az árverési jegyzőkönyvben ígéréteit sajátkezűleg aláírni, a' legtöbbet ígéro pedig köteles azt is megjegyezni, hogy ő volt, a' ki legtöbbet ígért.

Ezen aláírásnak a' mondott jegyzőkönyvbe leendő beiktatásától, ugy színté ha ő mint legtöbbet ígéro a' szerződés befejezésére felszólítatik, ennek megtételétől többé nem vonakodhatik; melly esetben azonban, habár tett ajánlatait jegyzőkönyvileg alá nem írta is, nevének már az árverési föltételek alá történt saját kezű írása, vagy netán írásbeli ajánlataihoz mellékelte nyilatkozatának erejénél fogva a' szerződés befejezésére ezennel kitűzött 8 napi határidő eltelte után mint szerződés-szegő fog tekintetni, a' kinstár pedig jogosítva leendő, nemesak az érintett legtöbbet ígéro által befizetett bánatpénzt visszafizeteni, hanem azon gyapju-mennyiségről is, mellyre nézve többször érintett egyed a' legtöbbet ígéro volt, rendelkezni.

Ugyanezen kötelezést, ugyanazon következesekkel vállalandja magára az is, ki netán írásban tett ajánlata következtében legtöbbet ígéronek találtatott.

VIII. Írásbeli ajánlatokban köteles az ajánlkozó saját lakhelyét, ha t. i. nyilvános árverés ideje alatt személyesen jelen van, tudni adni, vagy ha jelen nincs, tehát felhatalmazottja nevével feljegyezni, ki a' szerződést nevében fogja befejezni.

IX. Mihelyt e' nyilvános árverésnek az 5dik pont alatt kitett módon, egész tárgya részenként eladott, az árverési eljárás mód ezélljárt érte; ekkor az árverési bizottvány a' szóval és írásban tett ígéretek összehasonlításához látand, hol mindenkinek, ki az árverésnél egyik vagy másik részletre legtöbbet ígért, vagy ajánlatát írásban tette, jelen lenni joga leendő.

X. Ezen összehasonlítás alkalmával az összejött írásbeli ajánlatok a' jelenlevők előtt az árverési bizottványi elnök által felbontatnak's illetőleg megvizsgáltatnak, ha vajjon a' főnebbi pontok kívánatának megfelelőek e vagy nem? 's a' mellyek hiányosak, félrevetetnek.

Ezek után az írásbeli ajánlatok a' szó-

val tett legmagasabb ígéretekkel egybevételnek's ezekből az egészen legkedvezőbb eredménymutató fog kiszemelteni, 's ha több illy egyenlő ígéretek találtatnának, a' szóbeli ígélet közül a' hasonló szóbelinek, — a' két egyenlő írásbeli ajánlat közül pedig annak adatik elsőség, melly hamarabb küldetett be; végre az egészen hasonlók között sorshuzás fog határozni.

XI. Azoknak, kikre a' főnebbiek szerint bizonyos gyapju-mennyiség esik, 's kikre nézve az ajánlott ár ekép másolhatlanul kötelező marad, a' bizottvány által ez nyomban tudtul adatik azon megjegyzéssel, hogy ezt a' magyar kir. udv. kinstárnak helybenhagyás végett, melly annak mindég fenntartatik, feljelentsék. A' többi ígéronek pedig készpénzben vagy státus-papírosban betett bánatpénzük, 's illetőleg erről bizonyítványok tüstént — vagy ha ki helyben nem lenne, mihelyst magát jelentené — visszazadatik; mi által ezeknek, minden az árverési föltételek's illetőleg írásbeli ajánlataik benyújtásával reájok háromlott kötelezettségük elenyészend.

XII. Későbbi bár mitó ígéretek — a' ajánlatoknak hely nem adatik. Fentartjama-gának még is a' kinstár azon esetben, ha netán a' kitett árverés várakozása ellenére semmi kedvező eredményre nem vezetne, egy második árverés kitűzését, vagy más-képi rendelkezését.

XIII. A' betett bánatpénz elvesztése alatt köteles a' vevő az árverés tartásától számított legfeljebb 8 nap alatt az árverési bizottvány elnökénél, az illető szerződés megkötése végett, személyesen megjelenni.

XIV. Ezen szerződés megkötése's kiadása előtt köteles a' vevő bánatpénzét, a' vételi ár 25% ig kiegyesíteni, melly 25% (je a' vételi árnak cautióul szolgáland a' megve-tett árnak vonakodás nélküli átvételére, 's a' még hátralévő vételárnak lefizetésére.

XV. Ezen cautió és vételi jogok elvesztése alatt kötelesek a' vevők az ekkép megve-tett gyapju-mennyiséget legfeljebb 1846. évi szeptember 15ig a' még hátralévő vételi ár lefizetése mellett átvenni.

XVI. Az 6-budai gyapju az 6-budai tiszttartóság hivatala udvarában van leté-ve, a' diósgyőri, bácsi kamarai, 's a' váci püspöki gyapju pedig a' pesti kir. sóháznál vagynak lerakva, holott is mindenki által f. évi augusztus 20itól az árverés napjáig megtekinthetők.

XVII. A' gyapju-mázsálásnál 2% tes benéret állapítatik meg.

XVIII. A' vevők tartoznak a' gyapju-zsákokat azoknak beszerzési árak szerint a' kinstárnak helyre pótolni, végtére:

XIX. A' vevő az átveendő gyapjut annak átvétele előtt, egy az 6-budai uradal-mi vagy a' pesti sóhivatali tiszt jelenlété-ben megmázsáltathatja. — Budán, 1846. évi július 15kén. 3—3

† Kínálkozás. Egy javakoru magyar, a' német és latin nyelvtan szabályiban gyakorlott nőtlen egyed, ki már számos év óta főbb rendű finevelési, gyöngéd bánási's tanítási módjával nem kis megalégülést és tanítói „bizonyítvány“ okat nyere: magát, valamint a' kisebb's nagyobb elemi oktatásokban, ugy az 1ső, 2d. és 3dik gymnasialis iskolák nyilván iskolailagos tanításukra itt helyben, vagy falura házi, vagy kisebb városba többt, ez. szüle összehívásából fölvetendő magánytanítónak a' jövő iskolai év elejétől — vagy előbb — kezdve egy, sőt több évre ajánlani b'ator. — Ki fölött jelen lapok szerkesztői hivatalánál körülmenyveshen szeptemberig értesülhetni. — Budapestben.

Hirdetvény. A' nagyméltósága magyar kir. udv. Kam-akolban, ugymint: 380 darab anyajuh, 170 darab ürű, és 200 darab többnyire két éves kos, mindnyájan spanyol származásúak, déli-előtti és délutáni szokott órákban tartandó napjain Buda fővárosától 3/4 órányi távol-nyilvános árverés útján a' többet ígéroknek el fognak adatni. 2—3